

ยุทธศาสตร์ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

คำนำ

ตามที่สภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ และได้ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาแล้วถึงสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๙ นั้น คณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมและงบประมาณ จึงได้พิจารณาผลการดำเนินงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๔ ปีที่ผ่านมา พร้อมกำหนดยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อเป็นแนวทางดำเนินงานขององค์กรในช่วงระยะเวลา ๕ ปีต่อไป ซึ่งในการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และให้สภาเกษตรกรจังหวัดทุกจังหวัดนำยุทธศาสตร์ไปประชุมหารือแนวทางการดำเนินงานต่อไป ต่อมาในการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๖ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

หวังว่าเอกสารยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ นี้ จะเป็นประโยชน์แก่สมาชิกสภาเกษตรกร พนักงานสำนักงานฯ คณะผู้ปฏิบัติงานเครือข่ายสภาเกษตรกร ตลอดจนภาคีภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมไปทิศทางเดียวกันให้บรรลุเป้าหมาย

คณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์
การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมและงบประมาณ

พฤษภาคม ๒๕๕๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก-ฉ
ส่วนที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์	๑ - ๒
๑.๒ การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร	๒ - ๑๗
๑.๓ กรอบแนวคิดในการกำหนดแนวทางการพัฒนา	๑๘ - ๒๑
ส่วนที่ ๒ ประเมินสถานการณ์ขององค์กรและผลการดำเนินงาน ตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙	
๒.๑ การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร	๒๒ - ๒๙
๒.๒ การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร	๒๙ - ๓๕
๒.๓ ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙	๓๖ - ๓๗/๓
ส่วนที่ ๓ ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	
๓.๑ วิสัยทัศน์	๓๘
๓.๒ พันธกิจ	๓๘
๓.๓ เป้าหมาย	๓๙
๓.๔ ตัวชี้วัด	๓๙
๓.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	๔๐ - ๕๕
๓.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถ การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม	๕๖ - ๙๐
๓.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็ง แก่เกษตรกรองค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย	๙๑ - ๙๔
๓.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้า ของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม	๙๔ - ๙๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ ๔ การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ	๑๐๐ - ๑๐๒
ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๑๐๓
ภาคผนวกที่ ๑ การแปลงยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติ	๑๐๔ - ๑๑๑
ภาคผนวกที่ ๒ สรุปโครงการที่สำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๑๑๒ - ๑๒๐

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สรุปลงสาระสำคัญของยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔

จากการประเมินสถานการณ์ขององค์กร และผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ โดยประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์มีดังนี้

การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

๑) โครงสร้างขององค์กร มี ๒ ระดับ ได้แก่ สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัด โดยสภาเกษตรกรแห่งชาติ กำหนดกลไกการปฏิบัติงาน แต่งตั้งคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๑๕ คณะ และสภาเกษตรกรจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหในพื้นที่ ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่แต่ละจังหวัด นอกจากนี้ยังดำเนินการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ เพื่อสามารถดำเนินงานได้ครอบคลุมพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล และอำเภอต่างๆ รับข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรส่งต่อให้แก่หน่วยงานรับผิดชอบช่วยแก้ไขปัญหามาจากล่างขึ้นบน และในขณะเดียวกันก็ถ่ายทอดนโยบาย ยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงานและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสภาเกษตรกรจังหวัดลงสู่เครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบลและอำเภอด้วย

๒) ระบบการปฏิบัติงาน ระบบการปฏิบัติงานมีการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ คณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๑๕ คณะ สภาเกษตรกรจังหวัด คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรตำบลและอำเภอ โดยมีการสื่อสารข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนด้านการเกษตรจากพื้นที่สู่สภาเกษตรกรแห่งชาติ และจากสภาเกษตรกรแห่งชาติลงสู่คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรตำบลและอำเภออย่างเป็นระบบ โดยมีสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดทำหน้าที่เลขานุการ และรับผิดชอบงานด้านธุรการของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดแล้วแต่กรณี อย่างไรก็ตาม สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ยังขาดระบบการจับเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบ

๓) **งบประมาณ** สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีงบประมาณดำเนินการใน ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ เพิ่มขึ้นตามลำดับ จาก ๔๗๐ ล้านบาท ๕๙๓ ล้านบาท และ ๖๑๔ ล้านบาท โดยที่ผ่านมามีงบประมาณเหลือปีละ ประมาณ ๑๐๐ ล้านบาทเศษ เพื่อใช้จ่ายในปีงบประมาณต่อไป ในขณะที่ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้ติดตามเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตาม นโยบายรัฐบาล หากสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ไม่มีเงินเหลือ หรือมีเงินเหลือน้อยจะทำให้การบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ต้องดำเนินการด้วยความประหยัด

๔) **บุคลากร** ปี ๒๕๕๖ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สรรหาบุคลากรบรรจุ แต่งตั้งในสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด รวม ๔๙๒ อัตรา โดยมีการกำหนดกรอบอัตรากำลังจังหวัดเล็ก กลาง ใหญ่ จังหวัดละ ๖, ๗ และ ๘ คน ตามลำดับ แต่การสรรหาบรรจุแต่งตั้งในช่วงแรกตามบทเฉพาะกาลของข้อบังคับสภาเกษตรกร แห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เป็นการเร่งสรรหาบุคคลมา ปฏิบัติงาน พนักงานจึงมาจากหลากหลายหน่วยงาน วุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ต้องมาศึกษา เรียนรู้ สร้างความเข้าใจการปฏิบัติงานร่วมกันในทิศทางเดียวกัน นอกจากนั้นยังมีช่องว่าง ระหว่างพนักงานที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป กับพนักงานที่จบปริญญาตรีบรรจุใหม่ ซึ่งจะเกิดปัญหา การเติบโตขาดช่วงรับตำแหน่งแทนจากผู้เกษียณอายุ อีกทั้งขาดแคลนพนักงานที่เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน เช่น ด้านสารสนเทศ กฎหมาย และทรัพยากรบุคคล เป็นต้น

๕) **วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙**
สภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์สภาเกษตรกร แห่งชาติเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ไว้เดิม ๔ ยุทธศาสตร์ ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีการเพิ่มอีก ๒ ยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์ : สภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นสถาบันของเกษตรกร มุ่งสร้างความ เป็นธรรมและมั่นคงในอาชีพเกษตรกร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ๑) สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสภาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
- ๒) จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ
- ๓) บูรณาการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติจากล่างสู่บน
- ๔) สร้างความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนในอาชีพเกษตรกร
- ๕) สภาเกษตรกรรวมใจ ปฏิรูปภาคเกษตรกรรม
- ๖) การจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรเพื่อปฏิรูปเกษตรกรรม

๖) เครื่องมืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ เข้าอาคารวชิราวุธสรณ์ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เป็นที่ทำการสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ รวมทั้งได้รับ โอนอุปกรณ์สำนักงานบางส่วนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อมาได้มีการเช่ายานพาหนะ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำนักงานเพิ่มเติม ในส่วนสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดส่วนใหญ่ได้ใช้ ห้องในศาลากลางจังหวัดเป็นที่ทำการ รวมทั้งได้รับโอนเครื่องมืออุปกรณ์จากสำนักงานเกษตร และสหกรณ์จังหวัด ได้รับยานพาหนะที่สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติจัดสรรให้ และจัดหา เครื่องมืออุปกรณ์เพิ่มเติม ซึ่งเครื่องมืออุปกรณ์พอเพียงแก่การใช้ปฏิบัติงาน

การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

๑) สภาพเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจของโลก ได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของ ประเทศไทย จากเดิมที่มีโครงสร้างเศรษฐกิจในระบบ “เกษตรแบบพึ่งตนเอง” ต้องปรับเปลี่ยนไปตามเศรษฐกิจโลก “ที่พึ่งพาอุตสาหกรรมและการส่งออก” แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒ และวิกฤตในกลุ่มประเทศยูโรโซน นอกจากนี้ ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมาประเทศผู้นำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศไทยที่สำคัญ เช่น จีน ประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และอเมริกา เศรษฐกิจจะลดตัวลงด้วย ทำให้การนำเข้าวัตถุดิบสินค้าเกษตรจากไทยลดลง ดังนั้นภาคการเกษตรของไทยควรปรับตัวมุ่งสู่การแปรรูปวัตถุดิบเกษตร เป็นผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มมูลค่าก่อนส่งออก

๒) นโยบายรัฐบาล

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร เช่น ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ตั้งแต่ต้นน้ำ จนถึงปลายน้ำ โดยการพัฒนาวัตถุดิบ และกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการพัฒนาทางนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อาหารไทย บนพื้นฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา ส่งเสริมการวิจัยแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า สินค้าเกษตร และแก้ไขปัญหาที่สำคัญของประเทศ นอกจากนี้มีนโยบายรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

จะเห็นได้ว่านโยบายรัฐบาลสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ส่งเสริมบทบาทของสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจรับซื้อผลผลิต การแปรรูป และส่งออกแล้วแต่กรณี ส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ตลอดจนพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

๓) เทคโนโลยีและนวัตกรรม

จากกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๗๙) ระบุว่า ในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๑ กระแสโลกาภิวัตน์ได้ทำให้ภูมิทัศน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโลก เปลี่ยน จากเศรษฐกิจสังคมอุตสาหกรรมมุ่งสู่เศรษฐกิจสังคมดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นอัจฉริยะจะกระทบการดำรงชีวิตของคน ทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ ในขณะที่ประเทศไทยมีจุดอ่อนด้านเศรษฐกิจ มีผลผลิตทางการผลิตต่ำ ต้องอาศัยการเพิ่มปริมาณเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก มีสัดส่วนภาคการค้าระหว่างประเทศสูงกว่าเศรษฐกิจภายในประเทศมากและการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย การลงทุนวิจัยและพัฒนายังมีน้อย การวิจัยดำเนินการไปแล้วไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

๔) ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย

สภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ได้มีการประสานขับเคลื่อนงานเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกร โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เป็นปีที่เริ่มรับมอบงานจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เริ่มประสานงานกับหน่วยงานอื่น ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ มีการประสานร่วมปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นเพิ่มมากขึ้น ทั้งในสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ส่วนกลางและสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด เช่น ร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร่วมมือกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ และปีงบประมาณ ๒๕๕๙ หน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดมากขึ้น เริ่มทำให้เกษตรกร หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรของเอกชน เห็นประโยชน์และเข้ามามีความร่วมมือกับสภาเกษตรกรเพิ่มขึ้นโดยลำดับ

๕. กฎหมาย/พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

กฎหมายของหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบด้านการเกษตร เป็นกฎหมายที่วางกรอบแนวทางดำเนินการในแต่ละหน่วยงาน ส่วนพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริม โดยวางกรอบอำนาจหน้าที่ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดไว้อย่างกว้างๆ ขาดกลไกทางกฎหมายและระเบียบราชการที่จะผลักดันให้มีการประสานและปฏิบัติร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔

วิสัยทัศน์ “สภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นสถาบันแกนหลัก ประสานการพัฒนาภาคเกษตรกรรม มุ่งให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็งในอาชีพ”

เป้าหมาย เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง

ตัวชี้วัด ร้อยละความสำเร็จของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรเป้าหมายได้รับการพัฒนา อาชีพเป็นเกษตรอุตสาหกรรม ในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ร้อยละ ๑๓ ต่อปี

ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ และ ๑๒ กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ พัฒนาระบบการรับรู้ข้อเท็จจริงของปัญหา นำปัญหามาวิเคราะห์ จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย และเสนอหน่วยงานรวมทั้งติดตามผลการช่วยเหลือ

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ เพิ่มประสิทธิภาพพนักงาน สมาชิกสภาเกษตรกร และคณะผู้ปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรโดยรวดเร็ว

กลยุทธ์ที่ ๑.๓ การใช้เทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์ในการสำรวจ จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหา

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ พัฒนาระบบการรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่ การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ พัฒนาบุคลากร พนักงาน สมาชิกสภาเกษตรกร และคณะผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม

กลยุทธ์ที่ ๒.๓ การประสานหน่วยงานและภาคีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งติดตามผล

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกรและเครือข่าย ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติและแบ่งปันความรู้แก่เกษตรกรอื่น

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ ส่งเสริมให้กรรมการและพนักงานขององค์กรเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรมีความรู้ในการจัดการองค์กร และการดำเนินธุรกิจ/กิจกรรม รวมทั้งการสร้างเครือข่าย

กลยุทธ์ที่ ๓.๓ ติดตามและร่วมดำเนินงานตามนโยบายเกษตรกรรมของส่วนราชการ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๔.๑ การจัดตั้งและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรรายสินค้า รวมทั้งการสร้างเครือข่าย

กลยุทธ์ที่ ๔.๒ การใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปขั้นต้น และ SME เกษตร

กลยุทธ์ที่ ๔.๓ การพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมขั้นสูง

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์

หลักการและเหตุผล

ตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ กำหนดให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำหน้าที่เลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติ และหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรกรุงเทพมหานคร และให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดทำหน้าที่หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด โดยในช่วงบทยุทธศาสตร์ ๒ ปีนี้ ดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับการจัดเลือกตั้งให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด และสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ รวมทั้งเตรียมความพร้อมสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดเบื้องต้น ต่อมาหลังสิ้นสุดบทยุทธศาสตร์ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ รับมอบภารกิจจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ มุ่งเตรียมความพร้อมก่อนขับเคลื่อนงานต่อไป มีการสร้างกลไกดำเนินงานโดยแต่งตั้งคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๑๕ คณะ ซึ่งได้จัดทำยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประกอบด้วย ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสภาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร** **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการจัดสินค้าของเกษตรกร** **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ บูรณาการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติจากล่างสู่บน** **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างความมั่นคง มั่นคงและยั่งยืนในอาชีพเกษตรกรรม** **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ สภาเกษตรกรรวมใจปฏิรูปภาคเกษตรกรรม** และ **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรเพื่อการปฏิรูปเกษตรกรรม** ในการนี้สมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดชุดแรก ได้ดำเนินงานจนถึงปลายปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นช่วงสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินการตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติฉบับแรกดังกล่าว ประกอบกับช่วง ๔ ปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการเกษตร คณะกรรมการ

ด้านยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมและงบประมาณ จึงศึกษาและจัดทำยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แล้วเสนอต่อที่ประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้สภาเกษตรกรจังหวัดนำไปหาหรือแนวทางการดำเนินงานต่อไป ซึ่งประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกรและเครือข่าย ยุทธศาสตร์ที่ ๔ สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ให้เป็นแนวทางดำเนินงาน โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติในพื้นที่

๑.๒ การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร

การจัดทำยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ นี้ ยึดการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ โดยเชื่อมโยงกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๗๙) ซึ่งรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ริเริ่มจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว ๒๐ ปี เพื่อกำหนดทิศทางพัฒนาประเทศในอนาคตที่ชัดเจน เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) ตลอดจนแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) อีกทั้งเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญของแผนฉบับต่างๆ ดังนี้

๑.๒.๑ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๗๙)

ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) วางเป้าหมายให้ไทยเป็นประเทศที่มีรายได้สูงระดับ ๑๒,๓/๓๕ ดอลลาร์สหรัฐ ต่อคนต่อปี จึงต้องมุ่งเน้นยกระดับผลิตภาพและการใช้นวัตกรรม ในการเพิ่ม

ความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งในสาขาอุตสาหกรรมเกษตร และบริการ การสร้างความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหาร ซึ่งมีแนวทางที่เกี่ยวกับภาคการเกษตร ดังนี้

๑.๑) พัฒนาภาคการผลิตและบริการ ด้วยการเสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในการแข่งขันเพื่อสร้างรายได้ และความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่การทำเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง

๑.๒) พัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน ด้านการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล พัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และกลุ่มประชาชน เกษตรกรในชุมชนให้เป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งให้สามารถพึ่งพาตนเอง

๑.๓) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิจัย และนวัตกรรมมุ่งใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้าและบริการ และการพัฒนาประเทศ

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ โดยเริ่มพัฒนาตั้งแต่ในครรภ์และต่อเนื่องไปตลอดช่วงชีวิต วัยเรียนมีทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ วัยรุ่น/นักศึกษาให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพที่สอดคล้องตามความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่และร่วมทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรมและวัยแรงงาน ให้มีการพัฒนาระดับสมรรถนะฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง มีการทำงานตามหลักการงานที่มีคุณค่า เพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ มีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน เพื่อให้สามารถจัดการการเงินของตนเองและครอบครัว

๓. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม

ประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึง ปรับเปลี่ยนจากสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมเสมอภาคและเป็นธรรม เป็นสังคมที่คนอยู่กันได้อย่างมีความสุขอันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน โดยมีแนวทางการสร้างความมั่นคงปลอดภัย และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงเป็นธรรม ทั้งในด้านการบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน

ทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส อาทิ การเข้าถึงปัจจัยการผลิต การปฏิรูปที่ดิน การถือครองที่ดิน

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๔.๑) จัดระบบอนุรักษ์ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ดำเนินการปกป้องรักษา และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างเข้มงวด เร่งรัดการปลูกไม้โดยเลียนแบบระบบธรรมชาติ ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ มีระบบการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้บนพื้นฐานให้คนและชุมชนสามารถอยู่กับป่าได้ นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ

๔.๒) วางระบบการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ กลุ่มน้ำ เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ ให้มีแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุน และแหล่งชะลอน้ำที่เพียงพอ เพื่อขีดความสามารถในการเก็บกักน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และการผันน้ำ โดยขุดลอกร่องน้ำและแหล่งน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง ควบคู่กับการกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง การพัฒนาคลั่งข้อมูลระบบพยากรณ์ การปรับปรุงองค์กรและกฎหมาย รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ

๑.๒.๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ยี่ดวิสัยทัศน์ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบวิสัยทัศน์ของประเทศไทย ในแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ ดังนี้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ทั้งนี้ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แนวทางการพัฒนา

๑.๑) เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ และมีอาชีพ ใ้ดูแล สร้างโอกาสการมีที่ดินทำกินของตนเองและยกระดับรายได้ โดยรับเข้าไปสนับสนุนการมีที่ดินทำกินอย่างยั่งยืนในรูปแบบที่ครบวงจร ตั้งแต่การจัดสรรที่ดินอย่างมีเงื่อนไข เพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน การพัฒนาทักษะความชำนาญ การจัดสรรเงินทุนเพื่อประกอบ

อาชีพอย่างทั่วถึง การขยายโอกาสในการเข้าถึงข่าวสาร สารสนเทศและองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และการสนับสนุนด้านการตลาด ตลอดจนส่งเสริมทักษะการบริหารเงิน เพื่อให้สามารถจัดการรายได้ เงินทุน และหนี้สินอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒) เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุน ที่ดิน และทรัพยากรภายในชุมชน โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน

๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๒.๑) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม ด้านการพัฒนาภาคการเกษตร ได้แก่
๒.๑.๑) เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จัดระบบการปลูกพืชให้สอดคล้องปริมาณน้ำที่หาได้ คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้น

๒.๑.๒) สร้างและถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมการวิจัยพัฒนา ปัจจัยการผลิตพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และผลิตภัณฑ์เกษตร รูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และความหลากหลายของสินค้า รวมทั้งพัฒนารูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

๒.๑.๓) ยกกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร และอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย และขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

๒.๑.๔) เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อาหาร อุตสาหกรรมเกษตร โดยเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันเกษตรกร และการรวมกลุ่มให้เป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมเกษตร ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และทำการประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด (Zoning) สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร และใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง

๒.๑.๕) ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเกษตร ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

๒.๑.๖.) พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตร และสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยพัฒนาฐานข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานด้านการเกษตรให้มีความแม่นยำสามารถนำมาใช้วางแผนด้านการเกษตร ผลิตเกษตรกรรุ่นใหม่ หรือดำเนินนโยบายบัณฑิตคืนถิ่น การจัดทำหลักสูตรการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้จากภาคปฏิบัติ เพื่อสร้างเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถในการยกระดับการผลิต การแปรรูป การตลาด และการบริหารจัดการ ตลอดจนปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ทันสมัย

๓. ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๓.๑) การรักษา ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างความสมดุลการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม โดยอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐ ปกป้องทรัพยากรทางทะเลและป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง

๓.๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำของแหล่งน้ำต้นทุน และระบบการกระจายน้ำให้ดีขึ้น ด้วยการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็ก ใช้ทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน และการจัดการฝายโดยชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและการจัดสรรน้ำต่อหน่วยในการผลิตให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงขึ้น โดยปรับเปลี่ยนชนิด วิธีการ หรือรูปแบบการปลูกพืชให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำที่เก็บกัก และศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งความต้องการของตลาด

๓.๓) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต และลุ่มน้ำสำคัญอย่างครบวงจร โดยลดการเกิดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด

๓.๔) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการผลิตภาคการเกษตรไปสู่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน

๓.๕) พัฒนาระบบบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทบทวนแก้ไขกฎหมาย โดยเฉพาะร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนเพื่อคุ้มครองสิทธิชุมชน วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยบนพื้นที่ต้นน้ำหรือพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

แนวทางการพัฒนา

๔.๑) เร่งส่งเสริมการลงทุน วิจัยและพัฒนา และผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม โดยเร่งรัดการถ่ายทอดผลงานวิจัยและพัฒนา และเทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

๔.๒) ด้านการบริหารจัดการ สนับสนุนให้มีการทำวิจัยที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของพื้นที่เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

๕. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนา

๕.๑) การพัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง

๕.๑.๑) **ภาคเหนือ** พัฒนาให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างมูลค่าสูง โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มภายใต้แนวคิดเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์ สร้างความสมดุลแก่ระบบนิเวศเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕.๑.๒) **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** พัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจน สู้เป้าหมายการพึ่งตนเอง โดยเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๕.๑.๓) **ภาคกลาง** พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ โดยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรให้มีความทันสมัย เป็นสากล เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ภาคกลางเป็นฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพปลอดภัยและได้มาตรฐานโลก สนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารของประเทศ

๕.๑.๔) ภาคใต้ พัฒนาเป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย โดย เสริมสร้างความเข้มแข็งภาคการเกษตรให้เติบโตเต็มศักยภาพของห่วงโซ่คุณค่า เพื่อสร้างรายได้ ให้กับพื้นที่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งวางระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรม ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศในพื้นที่ที่เป็นแหล่งต้น น้ำของภาค

๑.๒.๓) แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) โดยได้ กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิต เกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ซึ่งประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร แนวทางการพัฒนา

๑.๑) ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการ สร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำ การเกษตรให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน กลุ่มเกษตรกร องค์กร เครือข่ายเกษตรกร และสถาบัน เกษตรกร

๑.๒) เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ด้วยการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคการเกษตร โดยสร้างต้นแบบ เกษตรกรรุ่นใหม่ที่ประสบผลสำเร็จ และประชาสัมพันธ์ให้คนรุ่นใหม่รับรู้ ปลูกฝังค่านิยมทำ การเกษตร บรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นทางเลือกให้แก่เยาวชนตั้งแต่ระดับอนุบาล ขึ้นไป สร้างระบบสวัสดิการให้แก่เกษตรกร ปรับโครงสร้างหนี้สินเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง และ เป็นแผนระยะยาว

๑.๓) ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ เช่น เกษตร ผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ด้วยการเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ ให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มพื้นที่การผลิตเกษตร อินทรีย์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี และพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อเป็นทางเลือก ให้แก่ผู้บริโภค

๑.๔) พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) ด้วยการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย การทำเกษตรอินทรีย์ การปรับปรุงดิน การผลิตพันธุ์ดี การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เคมีอย่างถูกต้องตามค่าวิเคราะห์ดิน การป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามหลักวิชาการ การวางแผนการผลิต การบริหารจัดการสินค้าเกษตร การบริหารจัดการต้นทุน รวมถึงการให้ความรู้เน้นความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการตลาด

๑.๕) สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างต้นแบบการผลิตสินค้าเกษตรมาตรฐานตลอดห่วงโซ่อุปทานที่ประสบผลสำเร็จในแต่ละชนิดสินค้า สนับสนุนความร่วมมือระหว่างเกษตรกรรายใหญ่กับเกษตรกรรายย่อยให้เกิดการพัฒนา กลุ่มการผลิต และเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรผ่านการส่งเสริมในรูปแบบเครือข่าย วิสาหกิจ และถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างกัน รวมถึงอำนวยความสะดวกด้านการเกษตรเชิงพาณิชย์ การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็ง พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็งสามารถต่อยอดเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร รวมทั้งเชื่อมโยงและบูรณาการจากทุกภาคส่วนเพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกรอย่างเป็นระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

แนวทางการพัฒนา

๒.๑) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด โดยพัฒนากระบวนการก่อนเก็บเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนการผลิตและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล พัฒนาการกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตร ลดการสูญเสียระหว่างเก็บเกี่ยว พัฒนาองค์ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร

๒.๒) ส่งเสริมการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร โดยถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานการเกษตร ส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรทำการเกษตรแบบกลุ่มการผลิต (Cluster) เครือข่ายวิสาหกิจและเกษตรกรพันธะสัญญากับผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร เพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนและพัฒนาสถานที่ พื้นที่ หรือศูนย์กระจายสินค้าของสหกรณ์ให้เป็นแหล่งรวบรวม คัดแยกคุณภาพ และกระจายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ไปยังตลาดผู้บริโภคระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับพื้นที่ ชุมชน จังหวัด/ข้ามจังหวัดและประเทศ

๒.๓) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ด้วยการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เอกลักษณะ และมูลค่าสูงตามความต้องการของตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร สร้างมูลค่าสินค้าเกษตร ด้วยแนวคิดสร้างสรรค์หรือเกษตรประณีต ตลอดโซ่อุปทาน โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการผลิต

๒.๔) จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร โดยสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพในอาเซียน ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารและส่งออกสินค้าเกษตร อาหารและผลิตภัณฑ์ที่ดีต่อสุขภาพ สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการสินค้าเกษตร หรือตลาดสินค้าเกษตร เพื่อเป็นศูนย์กลางซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรตั้งแต่ระดับพื้นที่เชื่อมโยงกับระบบตลาดในระดับต่างๆ รวมทั้งสร้าง ปรับปรุง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการตลาดของสถาบันเกษตรกร

๒.๕) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ด้วยการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรหรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุน หรือดำเนินการในรูปแบบ PPP (Public Private Partnership) โดยการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวก

๒.๖) สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร ด้วยการสร้างระบบประกันภัยพืชผลทางการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

แนวทางการพัฒนา

๓.๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตั้งแต่ระดับการผลิต การแปรรูป และการตลาดในเชิงบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ศาสตร์ด้านต่างๆ มาสนับสนุน เช่น กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มมูลค่า และการสร้างคุณค่าสินค้า รวมทั้งให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยด้านเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อนำผลวิจัยมาแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ สร้างนวัตกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการระดับท้องถิ่น และสนับสนุนการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับเอกชน เกษตรกรรุ่นใหม่ และสถาบันการศึกษาในพื้นที่

๓.๒) พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร และเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้วยการสนับสนุนและการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด และความต้องการผลผลิตทางการเกษตรกระจายไปสู่เกษตรกรผู้ผลิตอย่างทั่วถึงและทันเหตุการณ์ บริหารช่องทางการสื่อสารเพื่อให้เกษตรกรและผู้ให้บริการสามารถ

เข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันได้ง่าย และสะดวกรวดเร็ว อาทิ การจัดทำเป็น Application เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) สนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ การขายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ผ่านระบบอีคอมเมิร์ซ

๓.๓) ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ ด้วยการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานระดับจังหวัด ภูมิภาค และสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อรวบรวมผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร โดยจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อเผยแพร่และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ นอกจากนี้สนับสนุนการพัฒนาเกษตรกร ปราชญ์ชาวบ้าน หรือชุมชนต้นแบบในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาเองมาใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๔.๑) พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร ด้วยการ ปรับปรุง พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร อาทิ ดิน น้ำ ทรัพยากรทางทะเล ส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชและสัตว์ ทั้งในแหล่งอนุรักษ์และแหล่งที่อยู่ตามธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ตลอดจนสนับสนุนการทำประมงอย่างยั่งยืน

๔.๒) ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งสู่การผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ จัดระบบการจัดการของเสียจากฟาร์มเกษตร สนับสนุนการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำเกษตรแบบยั่งยืนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการลดปริมาณการใช้สารเคมีการเกษตรและส่งเสริมการเกษตรปลอดสารพิษ

๔.๓) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ด้วยการเพิ่มปริมาณน้ำ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยพัฒนาระบบการจัดการน้ำตามสภาพของพื้นที่อย่างทั่วถึง และครอบคลุมพื้นที่การเกษตรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำตลอดลุ่มน้ำ ทั้งแหล่งน้ำต้นทุน สร้างแก้มลิง ระบบส่งน้ำแบบท่อ การใช้น้ำชลประทาน ลดอัตราสูญเสียการใช้น้ำโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพิ่มและปรับปรุงแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา และแหล่งน้ำชุมชน

๔.๔) บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร ด้วยการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามความเหมาะสมของชนิดพืช ปศุสัตว์ ประมงให้สอดคล้องกับลักษณะดิน น้ำ อากาศ อุณหภูมิ ส่งเสริมการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สนับสนุนที่ดินเพื่อทำการเกษตรแก่เกษตรกรที่ขาดแคลนที่ดินทำกิน กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการเกษตรกรรมที่กรรมสิทธิ์หรือ

สิทธิในที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างทั่วถึง รวมทั้งสนับสนุนการออกกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อแก้ปัญหาและลดความสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกร

๑.๒.๔) นโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร ดังนี้

นโยบายรัฐบาลข้อ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ โดยมุ่งแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรูดกำไรเขตป่าสงวน โดยการกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รูดกำไร และออกมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกร

นโยบายรัฐบาลข้อ ๖ การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งดูแลเกษตรกรให้มีรายได้เหมาะสมด้วยวิธีต่างๆ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การช่วยเหลือเรื่องปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึง การช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย ตลอดจนใช้กลไกตลาดดูแลราคาสินค้าเกษตรประเภทที่ราคาต่ำผิดปกติให้สูงขึ้นตามสมควร แก้ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนให้ลดลงโดยเร็วไม่กระทบต่อพืชผล ส่วนภาวะภัยแล้งรัฐบาลจะเร่งดำเนินการจัดสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายครอบคลุมทั่วพื้นที่เพาะปลูกให้มากที่สุด นอกจากนั้นดำเนินการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการ เช่น แบ่งเขตปลูกพืชผลแต่ละชนิด ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ส่งเสริมการวิจัย แปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

๑.๒.๔) แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รวมทั้งสิ้น ๔ ยุทธศาสตร์ ๑๑ กลยุทธ์ ๓๗ แนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล และความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร ประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์ ๖ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพการส่งเสริม และการสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร องค์กรเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และยุวเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๒ แนวทาง

๑) การสร้างความเข้มแข็งบนพื้นฐานการพัฒนาตนเองของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเชื่อมโยงเครือข่าย

๒) การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มยุวเกษตรกร โดยการสนับสนุนของภาคีภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่

กลยุทธ์ที่ ๒ การสนับสนุน ส่งเสริมการให้การศึกษา อบรม ถ่ายทอด ความรู้ เทคโนโลยีด้านเกษตรกรรมและการจัดการแก่เกษตรกร และยุวเกษตรกร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๔ แนวทาง

- ๑) ให้เกษตรกรมีโอกาสเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร
- ๒) การพัฒนาองค์ความรู้เกษตรกร
- ๓) สนับสนุนเยาวชนเข้าสู่ภาคการเกษตร
- ๔) การจัดการถ่ายทอดองค์ความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาและคุ้มครองทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร

ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ ๑๕ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การส่งเสริม การพัฒนา การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม และการแก้ไขปัญหาดินและที่ดิน โดยส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเกษตรกร ให้มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมของตนอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง

๑) กำหนดนโยบายการปฏิรูปที่ดิน โดยเสนอร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน ๕ ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร, พ.ร.บ. ธนาคารที่ดิน, พ.ร.บ. ภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า, พ.ร.บ. กองทุนยุติธรรม รวมทั้งออกกฎหมายเฉพาะ การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีของประเทศ ตลอดจนเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อยกเลิก กฎ ระเบียบที่ซ้ำซ้อน

- ๒) พ.ร.บ. สถาบันพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
- ๓) ข้อเสนอยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรม

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๕ แนวทาง

- ๑) พัฒนาแหล่งน้ำชลประทานเดิม และแหล่งน้ำธรรมชาติเดิมให้สามารถเพิ่มปริมาณกักเก็บน้ำ
- ๒) เพิ่มแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ๓) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม
- ๔) ส่งเสริมให้มีการจัดรูปที่ดินในเขตพื้นที่ชลประทาน
- ๕) สนับสนุนสระน้ำในไร่นาเพื่อการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการเกษตร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง

- ๑) สร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- ๒) พัฒนาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) วางระบบคุ้มครอง ป้องกัน บรรเทาปัญหาผลกระทบที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ

กลยุทธ์ที่ ๔ การส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเกษตรกร และการเพิ่มสิทธิและบทบาทของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการทำกิน และการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต่อการประกอบกิจการเกษตร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๔ แนวทาง

- ๑) ร่างพระราชบัญญัติสวัสดิการเกษตรกร พ.ศ.....
- ๒) ให้เกษตรกรมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่ดิน
- ๓) ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริม คุ้มครอง และพัฒนาระบบการเกษตรแบบพันธะสัญญาที่เป็นธรรม พ.ศ.....
- ๔) ให้มีการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรยากจนตามแนวเกษตรกรรมยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและการรักษาเสถียรภาพด้านราคาสินค้าเกษตร ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ๑๑ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างความเป็นธรรมด้านราคาผลผลิตทางเกษตรกรรม โดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้สินค้าเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๔ แนวทาง

- ๑) การพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมเชื่อมโยงตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด
- ๒) การประกันความเสี่ยงการผลิตและราคาผลผลิต
- ๓) การจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าเกษตรและเครือข่าย
- ๔) การจัดตั้งบริษัทจัดการส่งออกสินค้าเกษตรรายผลิตผล/ ผลิตภัณฑ์ และศูนย์กระจาย สินค้าเกษตรในตลาดประเทศเป้าหมาย

กลยุทธ์ที่ ๒ การค้นคว้า วิจัย และพัฒนาภูมิปัญญาพันธุกรรมพืชและสัตว์
ท้องถิ่น นวัตกรรม เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า วิจัย
และพัฒนา เพื่อประโยชน์ทางเกษตรกรรม และเกษตรอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๔ แนวทาง

- ๑) ปกป้องคุ้มครองและรักษาภูมิปัญญา พันธุกรรมพืชและสัตว์ท้องถิ่น
- ๒) พัฒนาการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม
- ๓) ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยด้านการเกษตร
- ๔) ระบบการศึกษาและเรียนรู้สำหรับเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร เชื่อมโยงและพัฒนาความ
ร่วมมือด้านการผลิตทางเกษตรกรรม การแปรรูป การตลาด และการบริโภคเพื่อการยังชีพ
ระหว่างเครือข่ายองค์กรเกษตรกรกับภาครัฐ และเอกชน

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง

- ๑) สร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรรายชนิดสินค้า
- ๒) การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรในการใช้ข้อมูลร่วม
วางแผนพัฒนาพื้นที่
- ๓) การสร้างความเป็นเอกภาพของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ แก้ไขปัญหาหนี้สินภาคการเกษตร และการสร้างความ
เข้มแข็งการบริหารจัดการด้าน กองทุนการเกษตรประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์ ๕ แนวทางการ
พัฒนา ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑ การเสนอแนวทางการเข้าถึงแหล่งทุน และการแก้ไขปัญหาหนี้สิน
ของเกษตรกร

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง

- ๑) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) ปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ โดยควรรวมองค์กรที่มีวัตถุประสงค์แก้ไขปัญห
หนี้สินเช่นเดียวกัน
- ๓) เพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

กลยุทธ์ที่ ๒ การปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรที่มีอยู่ให้สามารถรองรับการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างครบวงจร และลดการซ้ำซ้อน รวมถึงการจัดตั้งกองทุนเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว

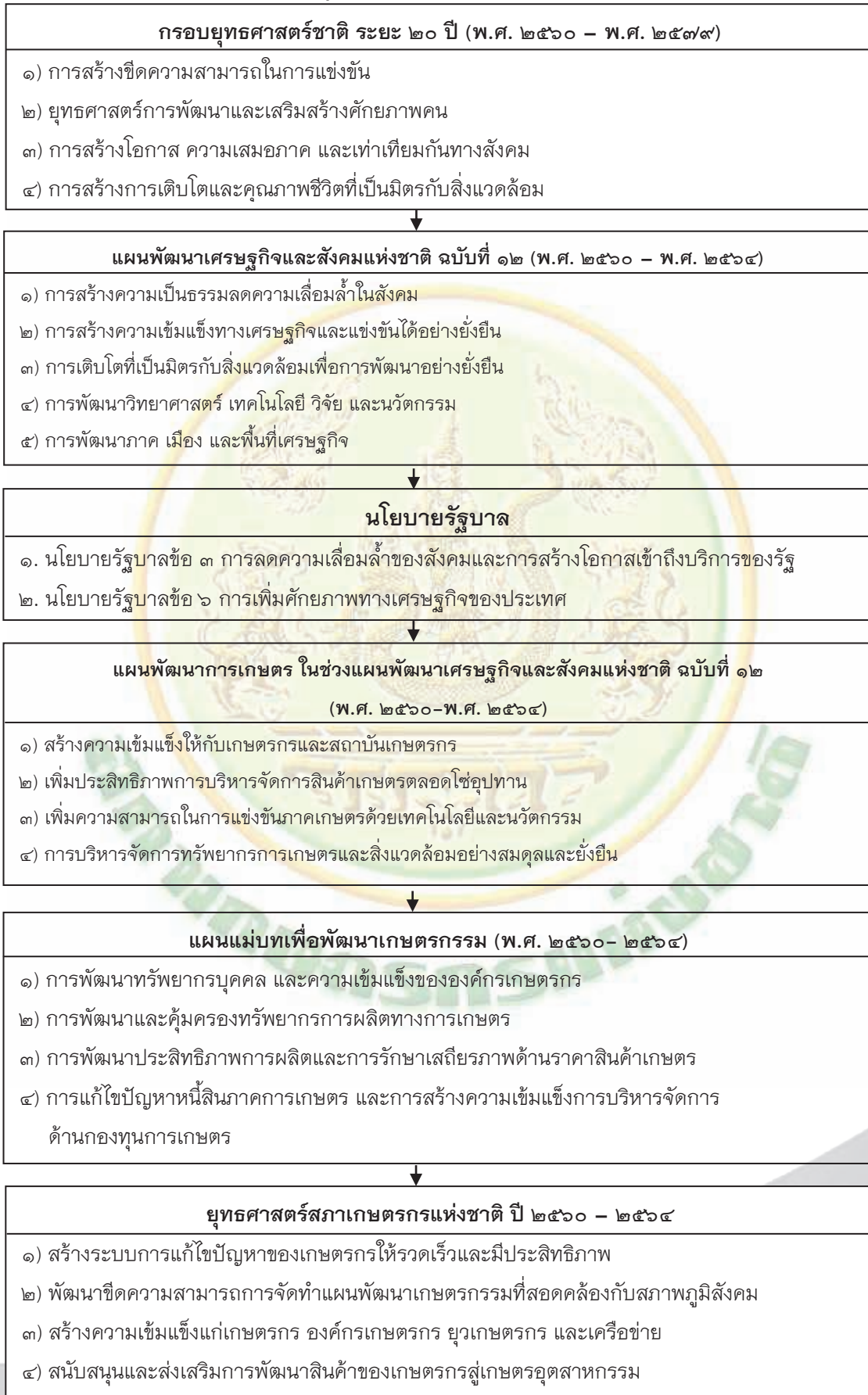
ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ๒ แนวทาง

๑) ปรับปรุงการบริหารจัดการของกองทุนที่มีอยู่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงกองทุนและได้รับการช่วยเหลือที่ครอบคลุมความต้องการด้านต่างๆมากขึ้น

๒) การพัฒนาคุณภาพ แหล่งทุนขนาดย่อมต่างๆในชุมชน ยกกระดับเป็น “กองทุนพัฒนาเกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร”

ผังการเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

๑.๓ กรอบแนวคิดในการกำหนดแนวทางการพัฒนา

๑.๓.๑) **พัฒนาศักยภาพบุคลากร** พนักงานสำนักงานฯ สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหา และการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม

จากการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติในรอบ ๔ ปีที่ผ่านมา ช่วงปี ๒๕๕๖ - ปี ๒๕๕๙ สภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้ดำเนินโครงการ/กิจกรรมสำคัญตามยุทธศาสตร์ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ ได้แก่ โครงการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ โครงการพัฒนาศักยภาพสินค้าเกษตร โครงการสื่อสารงานสภาสู่ประชาชน โครงการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร โครงการยกระดับความคิด ตีความอุปสรรคปัญหาสร้างสัมมาชีพทั่วแผ่นดิน ซึ่งได้เกษตรกรสัมมาชีพต้นแบบอย่างน้อย ๒ ราย ในทุกจังหวัด สามารถนำไปเผยแพร่ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรอื่น และต่อยอดดำเนินโครงการในอนาคต อย่างไรก็ตามการดำเนินโครงการบางโครงการควรต้องพัฒนาศักยภาพ ได้แก่ โครงการสนับสนุนนโยบายรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอื่นๆ ซึ่งมีการจัดทำข้อเสนอแนวทางพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรเสนอหน่วยงานรับผิดชอบในจังหวัด ส่วนปัญหาที่เกินขีดความสามารถของจังหวัดเสนอไปที่สภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อส่งกรม กระทรวง นายกรัฐมนตรี หรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไป ซึ่งการรวบรวมข้อเท็จจริงของปัญหา นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีสาระสำคัญครบถ้วน พร้อมข้อเสนอแนวทางแก้ไขอาจยังไม่ชัดเจน และบางปัญหาของเกษตรกรซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนทางวิชาการเกษตร เช่น โรคแมลงระบาด หากมีช่องทางสื่อสารระหว่างสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดกับเกษตรกรเครือข่ายจะเกิดประโยชน์ในการแก้ปัญหารวดเร็วขึ้น ประกอบกับได้มีการดำเนินโครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล ซึ่งการจัดทำแผนฯเป็นภารกิจสำคัญของสภาเกษตรกร โดยบุคลากรสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดที่บรรจุแต่งตั้งใน ๔ ปีที่ผ่านมา มีคุณวุฒิที่แตกต่างและมาจากหลากหลายหน่วยงาน ยังขาดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลที่มีคุณภาพ จึงควรมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสำนักงานฯ และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดที่มีหน้าที่รับผิดชอบจัดทำแผนฯ

๑.๓.๒) ความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

รัฐบาลได้จัดทำกรอบยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-พ.ศ. ๒๕๗๙) โดยกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในการแข่งขันเพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ และส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยปรับไปสู่การทำเกษตรที่ยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-พ.ศ. ๒๕๖๔) มุ่งพัฒนาการเกษตรสู่ความเป็นเลิศด้านอาหาร โดยจัดระบบการผลิตให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่ และความต้องการของตลาด ส่งเสริมการรวมกลุ่มการผลิตทางการเกษตร การสร้างโอกาสในการเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การเพิ่มมูลค่าผลผลิตภาคเกษตร ส่วนแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) ซึ่งมียุทธศาสตร์สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยมุ่งพัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ รวมทั้งมียุทธศาสตร์เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม นอกจากนี้ได้พิจารณาแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลและความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร ตลอดจนได้มีการกำหนดกลยุทธ์สร้างความเป็นธรรมด้านราคาผลผลิตทางเกษตรกรรม โดยมีเป้าหมายให้เกษตรกรสามารถแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นการทำให้เกษตรกรอุตสาหกรรมที่มีการเชื่อมโยงตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และการตลาด

ดังนั้น จึงกำหนดแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๖๐ - ปี ๒๕๖๔ โดยมุ่งสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร โดยเฉพาะการรวมเกษตรกรรายย่อยที่ผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกันเป็นองค์กรเกษตรกรรายสินค้า เพื่อมุ่งให้เกิดการแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในส่วนของเกษตรกรสมาชิกก็มุ่งให้เกิดความเข้มแข็งด้านการจัดการฟาร์ม เพื่อเกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้

๑.๓.๓) การพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรม

การผลิตสินค้าเกษตรที่ผ่านมา เกษตรกรรายย่อยผลิตและจำหน่ายผลผลิตในรูปวัตถุดิบให้แก่พ่อค้าเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมนำไปแปรรูปแล้วดำเนินการส่งออก เช่น ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน เป็นต้น ทำให้เกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตได้รับผลตอบแทนน้อย บางฤดูกาลถูกกดราคาซื้อ หักคุณภาพสินค้าไม่ตรงตามที่โรงงานกำหนด ยิ่งทำให้รายได้น้อยลงอีก แนวคิดการพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย

ที่ผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกัน รวมกลุ่มสร้างความเข้มแข็ง เพื่อแปรรูปวัตถุดิบสินค้าเกษตร เพิ่มมูลค่า ซึ่งการรวมตัวในแนวคิดเกษตรอุตสาหกรรมนี้ จะทำให้เกษตรกรรายย่อย สมาชิกกลุ่ม เป็นเจ้าของโรงงานแปรรูปด้วย นอกจากเดิมในฐานะผู้ขายวัตถุดิบเท่านั้น จึงจะทำให้มีรายได้เพิ่ม จากการขายผลผลิตแปรรูป

๑.๓.๔) การมีส่วนร่วมของภาคีภาคส่วนต่างๆ สนับสนุนการดำเนินการของสภาเกษตรกรและสำนักงานสภาเกษตรกร

โดยที่สภาเกษตรกรทำหน้าที่เชื่อมโยงนำปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรไป เสนอให้ภาครัฐดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตร ดังนั้นสภาเกษตรกรและ สำนักงานสภาเกษตรกร ทั้งระดับชาติและระดับจังหวัดต้องมีกระบวนการรับรู้ข้อเท็จจริงของ ปัญหา นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรใน กรณีปัญหาเร่งด่วน หรือกรณีการแก้ไขปัญหาเพื่อจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาระยะกลาง หรือ จัดทำข้อเสนอออกกฎหมาย หรือปรับปรุงกฎหมายที่มีผลกระทบต่อเกษตรกร ดังนั้นทั้ง กระบวนการรับรู้ข้อเท็จจริงปัญหา และความต้องการจากเกษตรกร ควรหรือความเป็นไปได้ ของข้อเสนอแก้ไขปัญหามาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนการจัดทำข้อเสนอ เพราะเมื่อถึงขั้นตอน การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหานั้นต้องประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนั้นๆ ดำเนินการ อีกทั้งในกรณีที่กำหนดแนวทางสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร เพื่อแปรรูปเพิ่มมูลค่าสู่เกษตรอุตสาหกรรมควรประสานหน่วยงานและภาคี ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันการศึกษา พาณิชย์จังหวัดและอุตสาหกรรมจังหวัด รวมทั้งภาคเอกชน ร่วมปฏิบัติงาน ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การผลิต แปรรูป และการตลาด

๑.๓.๕) การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

การพัฒนาภาคการเกษตรที่ผ่านภาครัฐมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งถือว่าส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ยากจน ด้อยโอกาสเสียเปรียบกลุ่มบุคคลอื่น ขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรการผลิตองค์ความรู้ ลินเชื่อ เป็นต้น แต่มาตรการและโครงการต่างๆ ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ดังนั้น จึงควรสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร และองค์กรเกษตรกร โดยใน ส่วนความเข้มแข็งของเกษตรกร คือ มุ่งให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้ ลดการพึ่งพาปัจจัย ภายนอก ที่สำคัญคือ สนับสนุนองค์ความรู้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ร่วมกับภูมิปัญญาที่มี เดิมในท้องถิ่นให้สามารถเป็นผู้จัดการฟาร์ม ตั้งแต่มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลด้านการตลาด สามารถ วางแผนการผลิต ดำเนินการผลิตที่สามารถลดต้นทุน ใช้กรรมวิธีผลิตที่แตกต่าง เพื่อพัฒนา คุณภาพสินค้า เพิ่มปริมาณผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มมูลค่า ในส่วนของการสร้าง

ความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร ที่ผ่านมามีการรวมตัวเกษตรกรจัดตั้งกลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ภาคการเกษตรจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่จะดำเนินธุรกิจให้เงินกู้ และจัดหาสินค้าเกษตรมาจำหน่ายแก่สมาชิกเป็นหลัก จึงควรจะพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการองค์กรด้านการดำเนินธุรกิจ เพื่อสามารถดำเนินธุรกิจขององค์กรเกษตรกรให้บริการแก่เกษตรกรสมาชิกครบวงจร ตั้งแต่ธุรกิจส่งเสริมพัฒนาอาชีพ สินเชื่อ รวมซื้อ แปรรูป และการตลาด โดยเฉพาะธุรกิจด้านการตลาดและแปรรูปจะช่วยแก้ปัญหาขายสินค้าได้ราคาต่ำให้แก่สมาชิก

ส่วนที่ ๒

ประเมินสถานการณ์ขององค์กรและผลการ

ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกร

แห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

๒.๑) การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

ตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ กำหนดให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่เลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติ และหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรกรุงเทพมหานคร และให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ทำหน้าที่หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด โดยในช่วงบทเฉพาะกาลนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการในเรื่องให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาเกษตรกร จังหวัด สมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ จึงจัดให้มีการเลือกตั้งผู้แทนเกษตรกรระดับต่างๆ รวมทั้งเตรียมความพร้อมสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดเบื้องต้น ได้แก่ เครื่องมืออุปกรณ์สำนักงานที่จำเป็น ต่อมาหลังสิ้นสุดบทเฉพาะกาล สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ รับมอบภารกิจจาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ มุ่งเตรียมความพร้อมก่อน ขยับเคลื่อนงานต่อไป จากนั้นในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ดำเนินการขับเคลื่อนงาน และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ดำเนินการขยายงานในพื้นที่ ส่วนปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ดำเนินการสานงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ได้ประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กรของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัด ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ - ปี ๒๕๕๙ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑.๑) โครงสร้างขององค์กร

ตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดโครงสร้างของ องค์กรไว้ ๒ ระดับ ได้แก่ สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัด รวมทั้งมีสำนักงานสภา เกษตรกรแห่งชาติ รับผิดชอบงานด้านธุรการ และทำหน้าที่เป็นเลขานุการของสภาเกษตรกร แห่งชาติ ตลอดจนมีสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด รับผิดชอบงานด้านธุรการ และทำหน้าที่เป็น เลขานุการของสภาเกษตรกรจังหวัด

๑) สภาเกษตรกรแห่งชาติ ประกอบด้วย สมาชิก ๓ ประเภท ได้แก่ ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด ๓/๓๗ คน ตัวแทนองค์กรเกษตรกรด้านพืช ด้านสัตว์ ด้านประมง และด้านเกษตรกรรมอื่นๆ ๑๖ คน และผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน รวม ๑๐๐ คน มีอำนาจหน้าที่เสนอคณะกรรมการเพื่อกำหนดนโยบายต่างๆ ได้แก่ ส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร การส่งเสริมและพัฒนาการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ ไร่นาสวนผสมและเกษตรกรรมรูปแบบอื่นๆ การแก้ปัญหาของเกษตรกร การพัฒนาเกษตรกรรม การสนับสนุน การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ ผลผลิตทางเกษตรกรรม รวมทั้งเสนอแผนแม่บทต่อคณะกรรมการ

๒) สภาเกษตรกรจังหวัดทุกจังหวัด ประกอบด้วย ผู้แทนเกษตรกรที่มาจากการเลือกตั้ง จังหวัดละไม่น้อยกว่า ๑๖ คน ทั้งนี้ จังหวัดที่มีอำเภอมากกว่า ๑๖ อำเภอ ให้เพิ่มจำนวนผู้แทนเกษตรกรที่มาจากการเลือกตั้งในจังหวัดนั้นให้เท่ากับจำนวนอำเภอ นอกจากนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านพืช สัตว์ ประมง และเกษตรกรรมอื่นๆ อีก ๕ คน มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร และองค์กรเกษตรกรในจังหวัด เสนอแผนพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัดต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อบูรณาการเป็นแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมเสนอคณะกรรมการต่อไป เสนอปัญหาและแนวทางพัฒนาภาคเกษตรกรรม รวมทั้งให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่เกษตรกร หรือองค์กรเกษตรกร

๓) คณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ และคณะทำงานประจำสภาเกษตรกรจังหวัด

เพื่อให้การดำเนินงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๐๐ คน สามารถปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรด้านต่างๆ ให้แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้สร้างกลไกการปฏิบัติงาน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ จำนวน ๑๕ คณะ ดังนี้

- ๑) คณะกรรมการกิจการสภาเกษตรกรแห่งชาติ
- ๒) คณะกรรมการด้านยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมและงบประมาณ
- ๓) คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันทางการเกษตร
สิทธิเกษตรกร สิทธิที่ดินทำกิน สิทธิการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และหนี้สินของเกษตรกร
- ๔) คณะกรรมการด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๕) คณะกรรมการพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกรและเครือข่าย
- ๖) คณะกรรมการด้านข่าว

- ๗) คณะกรรมการด้านยางพารา
- ๘) คณะกรรมการด้านพืชไร่
- ๙) คณะกรรมการด้านพืชสวน
- ๑๐) คณะกรรมการด้านปาล์ม น้ำมัน และพืชพลังงาน
- ๑๑) คณะกรรมการด้านปศุสัตว์
- ๑๒) คณะกรรมการด้านประมง
- ๑๓) คณะกรรมการด้านเกษตรกรรมอื่นๆ
- ๑๔) คณะกรรมการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรม
- ๑๕) คณะกรรมการด้านกิจการเกษตรระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ คณะกรรมการคณะแรกดำเนินการสนับสนุนกิจการของสภาเกษตรกรแห่งชาติ คณะที่สองทำหน้าที่เกี่ยวกับการของงบประมาณประจำปี ขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับต่างๆ ส่วนคณะกรรมการอีก ๑๓ คณะ มีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหาเชิงนโยบายด้านการเกษตรที่แต่ละคณะรับผิดชอบ

ในส่วนของสภาเกษตรกรจังหวัด มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหาในพื้นที่ หรือข้อเสนอเชิงนโยบาย ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่แต่ละจังหวัด เช่น คณะทำงานด้านปศุสัตว์ คณะทำงานด้านพืชไร่ คณะทำงานด้านพืชสวน คณะทำงานด้านสิทธิที่ดินทำกินและหนี้สินเกษตรกร เป็นต้น

๔. การจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ

เนื่องจากการดำเนินงานของสภาเกษตรกรครอบคลุมพื้นที่ หมู่บ้าน ตำบล และอำเภอต่างๆ ในการที่สภาเกษตรกรเป็นองค์กรตัวแทนสะท้อนปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาการเกษตรจากพื้นที่ต้องทั่วถึง ครอบคลุม ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง รวดเร็ว สามารถขับเคลื่อนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์สภาเกษตรกรแห่งชาติจึงได้กำหนดระเบียบสภาเกษตรกรแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งเครือข่ายสภาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๖ ขึ้น โดยมีคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบล และคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับอำเภอ ดังนี้

๔.๑) คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบล ประกอบด้วย ผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลนั้นๆ โดยสภาเกษตรกรจังหวัดแต่งตั้งผู้แทน

เกษตรกรระดับตำบลคนหนึ่ง ซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมคณะผู้ปฏิบัติงานระดับตำบลนั้น เป็นประธานคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบล

๔.๒) คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับอำเภอ ประกอบด้วย ผู้แทนเกษตรกรระดับตำบลทุกตำบลในอำเภอนั้นๆ โดยมีผู้แทนเกษตรกรอำเภอ เป็นประธานคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับอำเภอ

การจัดตั้งเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอช่วงเริ่มแรกในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ คณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติเพื่อประชุมหารือปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ เช่น จัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ ข้อมูลวิธีการผลิต ต้นทุนและรายได้จากการผลิต จัดทำข้อเสนอแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล หรืออำเภอแล้วแต่กรณี รวมทั้งแจ้งข้อมูลปัญหาเร่งด่วนทางการเกษตรในท้องที่ให้หน่วยงานรับผิดชอบแก้ไข ซึ่งมีหลายจังหวัดนำข้อเสนอปัญหาความต้องการที่ได้จากการประชุมเครือข่ายนำไปประสานหน่วยงานช่วยแก้ไขปัญหาแก่เกษตรกร เช่น สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดลำปางนำข้อเสนอปัญหาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมจากบริษัทราคาแพง สำนักงานฯ ซึ่งประสานงานกับศูนย์วิจัยพืชไร่ตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ไป ถวายทอดความรู้การจัดทำแปลงสาธิตฝึกปฏิบัติในการผสมพันธุ์ข้าวโพด ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม ต้นทุนต่ำกว่าบริษัทเอกชน ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ประสานหน่วยงานที่มีองค์ความรู้ จัดอบรมมุ่งให้เกษตรกรชาวสวนยางพารา สวนไม้ผลและนาข้าวที่ประสบปัญหาราคาผลผลิต ประกอบอาชีพเสริม เช่น ปลูกไม้แซมในสวนยาง เลี้ยงเป็ดเนื้อ ไก่พันธุ์พื้นเมือง ทั้งนี้ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีข้อจำกัดด้านงบประมาณเพื่อจัดการประชุมเครือข่าย ในโอกาสต่อไปสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ควรปรับวิธีการส่งเสริมแนะนำเข้าถึงเกษตรกรเครือข่ายอย่างใกล้ชิด ให้ตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้จากการประชุมหารือร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกรเองแม้ไม่มีงบประมาณสนับสนุน จะเห็นได้ว่าสภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดกลไก การปฏิบัติงานเชื่อมโยงตั้งแต่สภาเกษตรกรแห่งชาติ ไปยังสภาเกษตรกรจังหวัดและเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับอำเภอ และระดับตำบล

๒.๑.๒) ระบบการปฏิบัติงาน

ระบบการปฏิบัติงานมีการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด เครือข่ายสภาเกษตรกรระดับอำเภอ และระดับตำบลจากบนลงล่าง เพื่อถ่ายทอดนโยบาย/ยุทธศาสตร์การปฏิบัติงาน และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารลงสู่เกษตรกร ในขณะเดียวกันก็มีการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานรับข้อมูลความเดือดร้อนจากเกษตรกรผ่าน เครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอไปสู่สภาเกษตรกรจังหวัด และสภาเกษตรกรแห่งชาติจากล่างสู่บนเช่นเดียวกัน โดยสภาเกษตรกรแห่งชาติมีกลไกคณะกรรมการ ๑๕ คณะ และสภาเกษตรกรจังหวัดมีคณะทำงานประจำสภาเกษตรกรจังหวัด นอกจากนี้ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติทำหน้าที่เลขานุการและรับผิดชอบงานด้านธุรการของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ส่วนสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ทำหน้าที่เลขานุการและรับผิดชอบงาน ธุรการของสภาเกษตรกรจังหวัด อย่างไรก็ตามสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงาน สภาเกษตรกรแห่งชาติยังขาดระบบการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบ โดยปัจจุบันมีการประสานข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ รวมทั้งจัดเก็บข้อมูลเฉพาะในบางเรื่องที่ต้องการใช้ประโยชน์ ในการแก้ไขปัญหาพัฒนาการเกษตรตามความต้องการของแต่ละพื้นที่ซึ่งแตกต่างกัน

๒.๑.๓) งบประมาณ

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้รับการจัดสรรงบประมาณหลังสิ้นสุดบทเฉพาะกาลจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวม ๔๗๐.๑๙ ล้านบาท แยกเป็นงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๒๑๘.๑๑ ล้านบาท และงบประมาณเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน (งบกลาง) จำนวน ๒๕๐.๐๗ ล้านบาท ซึ่งผลการเบิกจ่ายถึงสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มีงบประมาณคงเหลือ จำนวน ๑๐๒.๗๖ ล้านบาท โดยเงินคงเหลือของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดใด สามารถนำไปใช้ดำเนินงานของจังหวัดนั้นในปีต่อไป

ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๔๘๘.๓๖ ล้านบาท และงบประมาณคงเหลือจากปี ๒๕๕๖ อีกจำนวน ๑๐๒.๗๖ ล้านบาท รวมงบประมาณเพื่อดำเนินงานในปี ๒๕๕๗ จำนวน ๕๙๑.๑๒ ล้านบาท ซึ่งเงินงบประมาณหมวดรายจ่ายอื่นได้นำไปดำเนินโครงการตามนโยบาย/ยุทธศาสตร์ สภาเกษตรกรแห่งชาติ จำนวน ๕ โครงการ โดยสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๗ มีเงินคงเหลือ จำนวน ๑๐๑.๙๓ ล้านบาท

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๕๓๙.๓๙ ล้านบาท และงบประมาณคงเหลือจากปีงบประมาณ ๒๕๕๗ จำนวน ๑๐๑.๙๓ ล้านบาท รวมงบประมาณเพื่อใช้ดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ จำนวน ๖๔๑.๖๑ ล้านบาท โดยปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้รับจัดสรรงบประมาณเฉพาะงบบุคลากร และงบดำเนินงาน ซึ่งได้นำไปดำเนินกิจกรรมหลักขับเคลื่อนงานตามนโยบาย/ยุทธศาสตร์ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๕ กิจกรรม เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีเงินคงเหลือ จำนวน ๑๐๕.๐๕ ล้านบาท

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๓๙๖.๒๖ ล้านบาท และงบประมาณคงเหลือจากปีงบประมาณ ๒๕๕๘ จำนวน ๑๐๕.๐๕ ล้านบาท รวมงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำนวน ๕๐๑.๓๑ ล้านบาท โดยนำไปขับเคลื่อนงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ จำนวน ๒ โครงการ และ ๒ กิจกรรม

การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ให้แก่สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้จัดสรรเป็นงบประมาณแบบ Lum sum โดยสภาเกษตรกรแห่งชาติ กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรร เช่น จำนวนตำบล/อำเภอ จำนวนเกษตรกร ของแต่ละจังหวัด เป็นต้น

สรุป สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีงบประมาณดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ จำนวนเพิ่มขึ้นตามลำดับ จาก ๔๓๐ ล้านบาท ๕๙๓ ล้านบาท และ ๖๑๔ ล้านบาท แต่ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีงบประมาณเพื่อใช้จ่ายลดลงเหลือ ๕๓๙ ล้านบาท นอกจากนั้น ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีเงินเหลือปีละประมาณ ๑๐๐ ล้านบาทเศษ เพื่อใช้จ่ายในปีงบประมาณต่อไป ในขณะที่ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้ติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอย่างเข้มข้น ให้เป็นไปตามเป้าหมายการเบิกจ่ายของรัฐบาล ซึ่งหากไม่มีเงินเหลือ หรือมีเงินเหลือน้อยเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จะทำให้การบริหารจัดการงบประมาณปี ๒๕๖๐ ต้องดำเนินการด้วยความประหยัด

๒.๑.๔) บุคลากร

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ หลังสิ้นสุดบทเฉพาะกาล สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติรับมอบงานจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ สภาเกษตรกรแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการพนักงานสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามบทเฉพาะกาลของข้อบังคับสภา

เกษตรกรแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ได้พนักงานมาปฏิบัติงาน ในช่วงแรกซึ่งกำหนดกรอบอัตรากำลังตามความจำเป็น และปริมาณงานช่วงแรก จังหวัดขนาดเล็ก ๕ อัตรา ขนาดกลาง ๖ อัตรา และขนาดใหญ่ ๗ อัตรา รวมทั้งสิ้น ๔๙๑ อัตรา แยกเป็นบุคลากรในสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๔๖ อัตรา และบุคลากรในสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ๗/๗ จังหวัด ๔๔๕ อัตรา ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สภาเกษตรกรแห่งชาติได้มีมติให้เพิ่มอัตรากำลังพนักงานเพิ่มขึ้นจังหวัดละ ๑ อัตรา รวม ๗/๗ อัตรา ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีจำนวนพนักงาน รวม ๔๙๒ อัตรา

พนักงานที่สรรหาบรรจุแต่งตั้งตามบทเฉพาะกาลของข้อบังคับสภาเกษตรกรแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เป็นการเร่งสรรหาบุคลากรมาปฏิบัติงาน พนักงานจึงมาจากหลายหน่วยงาน มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน เช่น จากหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และองค์กรภาคเอกชน นอกจากนี้ มีวุฒิการศึกษาด้านต่างๆ หลากหลาย ทำให้พนักงานต้องมาศึกษาเรียนรู้การปฏิบัติงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด แล้วแต่กรณี ต้องสร้างความเข้าใจการปฏิบัติงานร่วมกันในทิศทางเดียวกัน อันเนื่องจากการที่สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติเป็นหน่วยงานใหม่ บุคลากรที่สรรหาบรรจุแต่งตั้งครั้งแรกในตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ผู้อำนวยการสำนัก หัวหน้าส่วน/ฝ่าย มาจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งมีอายุส่วนใหญ่ประมาณ ๔๐ ปีขึ้นไป ส่วนพนักงานระดับปฏิบัติการบรรจุจากผู้จบปริญญาตรี ซึ่งอายุประมาณ ๒๕ ปี สิ่งที่ควรคำนึงในอนาคต คือ การขาดช่วงพนักงานซึ่งเติบโตรับตำแหน่งแทนจากผู้เกษียณอายุ อีกทั้งขาดแคลนพนักงานในสายงานที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ด้านสารสนเทศ ด้านกฎหมาย ด้านทรัพยากรบุคคล เป็นต้น

๒.๑.๕) วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

วิสัยทัศน์ : สภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นสถาบันของเกษตรกร มุ่งสร้างความเป็นธรรม และมั่นคงในอาชีพเกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ๑) สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสภาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
- ๒) จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ
- ๓) บูรณาการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรระดับชาติจากล่างสู่บน

- ๔) สร้างความมั่นคง มั่นคง และยั่งยืนในอาชีพเกษตรกร
- ๕) สภาเกษตรกรรวมใจ ปฏิรูปภาคเกษตรกรรม
- ๖) การจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรเพื่อปฏิรูปเกษตรกรรม

๒.๑๖) เครื่องมืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้ขอใช้ห้องทำงาน ระยะเวลาในอาคารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถนนราชดำเนิน และได้รับโอนเครื่องมือ อุปกรณ์สำนักงานบางส่วน เช่น คอมพิวเตอร์ จากสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อมาได้เข้าอาคารวิธานสุรณี คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เป็นสำนักงาน สภาเกษตรกรแห่งชาติต่อมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดหาอุปกรณ์สำนักงานเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และเช่ายานพาหนะเพื่อใช้ปฏิบัติงาน

ในส่วนของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ระยะเวลาที่มีการจัดหาสถานที่ทำการ โดยส่วนใหญ่ขอใช้ห้องศาลากลางจังหวัดเป็นที่ทำการ บางจังหวัดขอใช้อาคารหน่วยงานราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นที่ทำการ นอกจากนั้นมีบางส่วนเช่าอาคารพาณิชย์ เอกชนเป็นที่ทำการ แต่ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ - ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดส่วนใหญ่ได้ใช้ห้องศาลากลางจังหวัดเป็นที่ทำการ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้รับการโอนเครื่องมืออุปกรณ์สำนักงาน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ โต๊ะประชุม อุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์ที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจัดหาไว้ช่วงบทยุทธศาสตร์ ต่อมา สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้จัดหาอุปกรณ์สำนักงานและวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มเติม ซึ่งมีพอเพียงแก่การใช้งาน ทั้งนี้ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้ ดำเนินการเช่ายานพาหนะ รถปิคอัพเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานประจำสำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดๆ ละ ๑ คัน

๒.๒ การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

จากการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด มีดังนี้

๒.๑.๑) สภาพเศรษฐกิจ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระแสทุนนิยมและการเปลี่ยนแปลงสภาพ เศรษฐกิจของโลก ได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย จากเดิมที่มีโครงสร้าง เศรษฐกิจในระบบ “เกษตรแบบพึ่งตนเอง” ต้องปรับตัวและเปลี่ยนไปเป็นระบบเศรษฐกิจโลกที่ “พึ่งพาอุตสาหกรรมและการส่งออก” การพัฒนาในภาคเกษตรล่าช้าว่าฐานการผลิตอื่นที่อาศัย

เทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น จึงมีปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ระหว่างภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรม ระหว่างสังคมในเมืองและชนบทให้ขยายวงกว้างขึ้น และปัญหาค่าความยากจนกระจุกตัวในกลุ่มเกษตรกรรายย่อยและภาคชนบท ขณะเดียวกันการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคนำไปสู่ความเชื่อมโยงทุกระบบ ในขณะที่ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจโลกเคลื่อนย้ายมาสู่เอเชียภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจโลก ซึ่งในช่วงระยะเวลา ๑๐ ปีข้างหน้า จะยังคงได้รับผลกระทบจากปัจจัยสำคัญหลายประการ ทั้งปัญหาต่อเนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในช่วงปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ และวิกฤตในกลุ่มประเทศยูโรโซนที่ทำให้ระดับหนี้สินสาธารณะในประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้น และกลายเป็นความเสี่ยงต่อความยั่งยืนทางการคลัง ขณะที่จะมีผลต่อเนื่องจากการดำเนินมาตรการขยายปริมาณเงินขนาดใหญ่ในสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นความเสี่ยงให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวเต็มที่ รวมทั้งอาจจะมีควมผันผวนของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ นอกจากนี้ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมาประเทศ ผู้นำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ จีน ประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป ญี่ปุ่นและอเมริกาเศรษฐกิจชะลอตัวลงด้วย ประกอบกับประเทศจีนเองในปัจจุบันได้เพิ่มพื้นที่ปลูกยางพาราในประเทศ รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านของไทยมีการปลูกยางพาราเพิ่มขึ้น ทำให้การนำเข้าวัตถุดิบสินค้าเกษตรจากไทยลดลง ดังนั้นภาคเกษตรของไทยควรปรับตัวมุ่งไปสู่การแปรรูปวัตถุดิบเกษตร เป็นผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มมูลค่าก่อนส่งออก ซึ่งสภาเกษตรกรควรควรมีบทบาทในการสนับสนุนการรวมกลุ่ม/องค์กร สร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร ประสานหน่วยงานเพิ่มองค์ความรู้เทคโนโลยีการแปรรูปและการตลาด เป็นต้น

๒.๑.๒) นโยบายรัฐบาล

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ได้แก่

๑) การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยในด้านเกษตรกรรม ดำเนินการในเรื่องใหญ่ คือ การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแบ่งเขตเพื่อปลูกพืชผลแต่ละชนิด และการสนับสนุนให้สหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มบทบาทในฐานะผู้ซื้อพืชผลจนถึงการแปรรูปและการส่งออกได้ แล้วแต่กรณี เพื่อให้สหกรณ์เป็นผู้ค้าขายสินค้าเกษตรรายใหญ่อีกรายหนึ่ง ซึ่งจะช่วยคานอำนาจของกลุ่มพ่อค้าเอกชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีความสมดุลมากขึ้น ในด้านอุตสาหกรรม ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นฐานของประเทศ เช่น ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ โดยการพัฒนายุทธศาสตร์และกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการพัฒนา

ทางนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อาหารไทยบนพื้นฐานความรู้ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา ส่งเสริมการวิจัยเกษตรแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และแก้ไขปัญหาที่สำคัญของประเทศ เป็นต้น ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง นอกจากนี้เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้มแข็ง สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยในระยะเฉพาะหน้า เร่งปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า โดยให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จัดทำแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน เร่งรัดกระบวนการพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินในเขตที่ดินของรัฐ โดยนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริการสังคม ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย และสร้างบรรทัดฐานในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม นอกจากนี้ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ในระยะต่อไป พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดินและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยยึดแนวพระราชดำริให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ เช่น กำหนดเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน พื้นที่ใดที่สงวนหรือกั้นไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้สมบูรณ์ ก็ใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด พื้นที่ใดสมควรให้ประชาชนใช้ประโยชน์ได้ ก็ผ่อนผันให้ตามความจำเป็น โดยใช้มาตรการทางการบริหารจัดการ มาตรการทางสังคมจิตวิทยา และการปลูกป่าทดแทนเข้าดำเนินการ ทั้งจะให้เชื่อมโยงกับการส่งเสริมการมีอาชีพและรายได้อื่นอันเป็นบ่อเกิดของเศรษฐกิจชุมชนต่อเนื่อง เพื่อให้คนเหล่านั้นสามารถพึ่งตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยที่ดินยังเป็นของรัฐ จะจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการปรับปรุงกลไกภาษีเพื่อกระจายการถือครองที่ดิน เร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ โดยไม่ต้องเป็นกรรมสิทธิ์ แต่รับรองสิทธิร่วมกันในการจัดการที่ดินของชุมชน

จะเห็นได้ว่านโยบายของรัฐบาลสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ส่งเสริมบทบาทของสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจรับซื้อผลผลิต การแปรรูป และส่งออก แล้วแต่กรณี ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ตลอดจนพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยยึดแนวพระราชดำริให้ประชาชนอยู่กับป่าได้ ซึ่งในระยะเวลา ๒ ปี ที่ผ่านมารัฐบาลได้ดำเนินโครงการสำคัญช่วยเหลือเกษตรกร ได้แก่ โครงการอบรมเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี ๒๕๕๘/๕๙ และจากปัญหาราคาสินค้าเกษตร โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง ออกกฎหมายพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ โครงการตามแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชน เพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งปี ๒๕๕๘/๕๙ กรณีการปลูกพืชใช้น้ำน้อย อนุมัติแนวทางการบริหารจัดการตลาด

มันสำปะหลังปี ๒๕๕๘/๕๙ จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูกมันสำปะหลังในระบบน้ำหยดปี ๒๕๕๘/๕๙ และโครงการชะลอการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังปี ๒๕๕๘/๕๙ โครงการพักหน่อเกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ค้างต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ผ่านสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรปีที่ ๓ และประกาศ คสช. ใช้มาตรา ๔๔ เรียกคืนที่ดินจากผู้ถือครองที่ดินมือเปล่า หรือจากผู้ถือครองผิดกฎหมายในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินทั่วประเทศ จำนวน ๔๒๕ แปลง หรือ ๔๓๐,๐๐๐ ไร่ ใน ๒๕ จังหวัด

๓) นโยบายการนำเข้าสินค้าเกษตรบางชนิดส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ผลิตในประเทศ เมื่อปี ๒๕๕๘ ได้มีการนำเข้าข้าวสาลีสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ จำนวน ๓.๕๖๗ ล้านตัน และในปี ๒๕๕๙ นำเข้าข้าวสาลีตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนกรกฎาคม จำนวน ๑.๙๑๘ ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๕๘ ในช่วงเวลาเดียวกันมีการนำเข้าเพียง ๑.๗๐๗ ล้านตัน ซึ่งในปี ๒๕๕๙ นี้ มีจำนวนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๒.๓๕ เมื่อรวมกับพืชคาร์โบไฮเดรต (ข้าว มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) แล้ว คิดเป็น ๑๒.๔๔๘ ล้านตัน ซึ่งเกินกว่าความต้องการใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ (ประมาณปีละ ๑๐.๕๓ ล้านตัน) ทำให้ส่งผลกระทบต่อราคาขายมันสำปะหลังของเกษตรกร ขายได้เพียง ๐.๘๐-๑.๒๐ บาท/กิโลกรัม และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรที่ความชื้น ๑๔.๕% ราคาขายอยู่ที่ ๔.๕๐-๕.๕๐ บาท/กิโลกรัม ดังนั้นการแก้ไขปัญหาระยะยาวของเกษตรกรควรรวมตัวจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรดำเนินธุรกิจ/กิจกรรมให้เข้มแข็งสร้างพลังต่อรอง ลดต้นทุนและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรสมาชิกมุ่งสู่การแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าแทนการขายผลผลิตในรูปวัตถุดิบ

๒.๑.๓) เทคโนโลยีและนวัตกรรม

จากกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-พ.ศ. ๒๕๗๙) ระบุว่า ในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๑ กระแสโลกาภิวัตน์ ได้ทำให้ภูมิทัศน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโลกเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจสังคมอุตสาหกรรม มุ่งสู่เศรษฐกิจสังคมดิจิทัล ประกอบกับในอนาคต ๒๐ ปีข้างหน้า สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในทุกมิติ เงื่อนไขภายนอกที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีความเสี่ยงและท้าทายต่อการปรับตัวมากขึ้น จากการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของเงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้และเทคโนโลยี นอกจากนี้การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าสู่จุดอิ่มตัวมากขึ้น ขณะที่การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่จะช่วยให้ประสิทธิภาพของโลกเพิ่มขึ้นขนานใหญ่ สำหรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จะเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับอนาคตของโลกและประเทศไทยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นอัจฉริยะ จะกระทบการดำรงชีวิตของคนและทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ รวมทั้งเกิดการเชื่อมต่อและการบรรจบกันของเทคโนโลยีก้าวหน้า อุตสาหกรรม

และผลิตภัณฑ์ ขณะเดียวกันเทคโนโลยีก็จะมีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาการลดลงของทรัพยากรต่างๆ และผลักดันให้มุ่งสู่การผลิตพลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งพืชพลังงานที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของโลก นอกจากนี้ประเทศไทยมีจุดอ่อนด้านเศรษฐกิจ มีผลิตภาพการผลิตต่ำ ต้องอาศัยการเพิ่มปริมาณเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ขณะที่โครงสร้างเศรษฐกิจมีสัดส่วนภาคการค้าระหว่างประเทศต่อขนาดของเศรษฐกิจสูงกว่าเศรษฐกิจภายในประเทศมาก จึงมีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอกเป็นสำคัญ ฐานการผลิตเกษตรและบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำ โดยที่การใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอ การวิจัยดำเนินการไปแล้วไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี จึงกำหนดนโยบายส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัล และวางรากฐานเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนอย่างจริงจัง ซึ่งทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลก และสามารถแข่งขันกับโลกสมัยใหม่ได้ ดังนั้นจึงถือเป็นโอกาสของสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ในการที่จะมุ่งพัฒนาบุคลากรของสภาเกษตรกรด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

๒.๑.๔) ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ที่ผ่านมาสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด้านส่งเสริมสนับสนุนให้สภาเกษตรกรแห่งชาติเป็นกลไกของเกษตรกรในการสื่อสารกับรัฐบาล และร่วมกันพัฒนาเกษตรกรด้วยตนเอง ต่อมาในปี ๒๕๕๗ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายรวม ๗ เรื่อง เช่น กับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อส่งเสริมเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันของเกษตรกรในการพัฒนาเทคโนโลยีและยกระดับการจัดการ ทั้งในการวางแผนการผลิต การรวมกลุ่มอาชีพ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต และการสนับสนุนให้ใช้เครื่องจักรอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกร องค์กร และสถาบันของเกษตรกรในฐานะเจ้าของผลผลิตให้เป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร นอกจากนี้ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการและบริการชุมชนด้านข้าว กับสำนักมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ในการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาระบบตามสอยย้อนกลับโดยใช้ QR CODE ความร่วมมือกับภาคีทางสังคมและเครือข่ายเดินหน้าปฏิรูปประเทศไทย ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้มีการบันทึกความร่วมมือกับต่างประเทศจำนวน ๒ ครั้ง

ได้แก่ บันทึกความร่วมมือระหว่างสภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยสภาเกษตรกรจังหวัด นครศรีธรรมราช กับบริษัท Hulu yam fresh ประเทศมาเลเซีย ซึ่งร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ พริกกลุ่มน้ำปากพอง เพื่อส่งออกไปประเทศมาเลเซีย และลงนามกับบริษัท รัปเบอร์ วัลเลย์ กรุ๊ป สาธารณะรัฐประชาชนจีน เพื่อสร้างความร่วมมือด้านวัตถุดิบเพื่อการอุตสาหกรรมใน ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ มีการลงนามความร่วมมือ “พัฒนาเกษตรกรรม พัฒนาเกษตรกรและ บุคลากร” ระหว่างสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ กับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และความร่วมมือ “สารสนเทศเพื่อบริหารจัดการน้ำ โดยเกษตรกรอย่างยั่งยืน” กับสถาบันสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำและการเกษตร

ในส่วนของการประสานความร่วมมือระดับปฏิบัติ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ โดย สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดประสานหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องระดับ จังหวัด เพื่อขับเคลื่อนงาน เช่น โครงการความร่วมมือของสภาเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่กับ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เปิดโอกาสให้สภาเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่พิจารณาส่งบุตรหลานของ เกษตรกรเข้าร่วมศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้ ส่วนสภาเกษตรกรจังหวัดยโสธรได้จัดทำ บันทึกความร่วมมือกับสำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการปลูกข้าวอินทรีย์ ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดมีการประสานงานทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน สถานศึกษา รวม ๑๙๓ เรื่อง แบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ จัดทำ บันทึกความร่วมมือ (MOU) จำนวน ๕๖ เรื่อง และประสาน/แผนงานโครงการ จำนวน ๑๕๒ โครงการ ซึ่งในจำนวนนี้ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก หน่วยงานอื่น ๓๑ โครงการ จำนวนเงิน ๑.๖๓ ล้านบาท ส่วนปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สำนักงาน สภาเกษตรกรจังหวัดประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน สถานศึกษา รวม ๒๑๔ เรื่อง แบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ การจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับ หน่วยงานอื่น จำนวน ๖๒ เรื่อง และประสาน/บูรณาการโครงการ จำนวน ๑๕๒ โครงการ ซึ่งใน จำนวนนี้สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น จำนวน ๓๓ โครงการ จำนวนงบประมาณ ๑.๑๙ ล้านบาท

สภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้มีการประสานการขับเคลื่อนงานเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา ให้แก่เกษตรกร โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เป็นปีที่เริ่มรับมอบงานจากกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ได้เริ่มมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ มีการ ประสานงาน และบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ทั้งในสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติส่วนกลาง และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดเพิ่มมากขึ้น ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ และปีงบประมาณ ๒๕๕๙ หน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสภาเกษตรกร

แห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดมากขึ้น ประกอบกับการขับเคลื่อนงานของสภาเกษตรกรและการประชาสัมพันธ์ของสภาเกษตรกรเริ่มทำให้เกษตรกร หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชนเห็นประโยชน์ และเข้ามาร่วมมือกับสภาเกษตรกรเพิ่มขึ้น แต่ละปีโดยลำดับ

๒.๑.๕) กฎหมาย/พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

จากนโยบายของรัฐที่ผ่านมา กำหนดกรอบแนวทางเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน โดยไม่ได้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถาบันเกษตรกร ผ่านกลไกทางกฎหมายที่กำหนดขึ้นโดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ส่งผลให้สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดไม่ได้รับการส่งเสริมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมประกอบกับกฎหมายของแต่ละหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ เป็นกฎหมายที่วางกรอบแนวทางการดำเนินการในแต่ละหน่วยงาน ส่วนพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริม โดยวางกรอบอำนาจหน้าที่ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดไว้อย่างกว้าง ขาดกลไกทางกฎหมาย และระเบียบราชการที่จะผลักดันให้มีการประสานและปฏิบัติร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตามสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ได้มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ทั้งหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน โดยวิธีสร้างความสัมพันธ์ มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรเป็นสำคัญ นอกจากนี้สืบเนื่องจากการที่สมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด ครบวาระการดำรงตำแหน่งในปี ๒๕๕๙ ซึ่งประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้เสนอวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดที่ครบวาระดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ พิจารณา โดยนายกรัฐมนตรีมีบัญชาเห็นชอบให้เป็นไปตามมาตรา ๘ วรยศสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนด โดยให้สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด และสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติที่พ้นวาระการดำรงตำแหน่งไปแล้ว ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกดังกล่าวชุดใหม่ ในการนี้จะทำให้การปฏิบัติงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติและสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

จากการที่สภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นปีเริ่มแรกรับมอบงานจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๔ ยุทธศาสตร์ ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีการกำหนดเพิ่มอีก ๒ ยุทธศาสตร์ รวม ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ๑) สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสภาเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร
- ๒) จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ
- ๓) บูรณาการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมระดับชาติจากล่างสู่บน
- ๔) สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอาชีพเกษตรกรรม
- ๕) สภาเกษตรกรรวมใจปฏิรูปภาคเกษตรกรรม
- ๖) การจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรเพื่อปฏิรูปเกษตรกรรม

ทั้งนี้ ใน ๔ ยุทธศาสตร์แรกสภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อให้สภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการ พร้อมมีการจัดสรรงบประมาณประจำปี เพื่อดำเนินการดังกล่าว ในกรณีที่สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามนโยบายหรือยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติแล้วเสร็จ และมีงบประมาณเหลือ สามารถนำไปดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่จังหวัดริเริ่มเพิ่มเติม เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ให้แก่เกษตรกร ส่วนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๕ และยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณ สภาเกษตรกรแห่งชาติจึงไม่ได้กำหนดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อดำเนินการเป็นการเฉพาะเรื่อง แต่สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการในลักษณะงานปกติตามอำนาจหน้าที่ หรือบางโครงการสภาเกษตรกรริเริ่มดำเนินการเพิ่มเติมสนับสนุนงาน ตามยุทธศาสตร์ที่ ๕ และ ๖ ซึ่งผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ จำแนกตามยุทธศาสตร์มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อสภาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

- เป้าหมาย**
- ๑) เครือข่ายสภาเกษตรกรอำเภอ และเครือข่ายสภาเกษตรกรตำบลได้รับการจัดตั้งครบทุกอำเภอ ตำบล
  - ๒) ปัญหาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้ดำเนินการแก้ไข
  - ๓) สมาชิกสภาเกษตรกรและผู้แทนกรรมการ พนักงาน องค์กรเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้
  - ๔) บุคลากรสำนักงานสภาเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างเครือข่ายสภาเกษตรกร ภายใต้กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรนี้ ได้มีการกำหนดโครงการ/กิจกรรม ภายใต้กลยุทธ์นี้ไว้ ๓ โครงการ ซึ่งมีผลการดำเนินโครงการ ดังนี้

โครงการที่ ๑ โครงการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ

โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ และปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สภาเกษตรกรแห่งชาติได้กำหนดโครงการจัดตั้ง และสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ๖๐ จังหวัด สามารถดำเนินการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบลได้จำนวน ๕,๕๘๒ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๘๙ ของจำนวนตำบลเป้าหมาย และสามารถจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับอำเภอได้จำนวน ๓๒๑ อำเภอ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๙ ของจำนวนอำเภอเป้าหมาย รายละเอียดตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ โครงการจัดตั้งและสร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล และระดับอำเภอ

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน				รวม	คิดเป็นร้อยละ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙		
๑. สร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล ๕,๘๒๑ ตำบล	-	๔,๒๖๒	๑,๓๒๐	-	๕,๕๘๒	๙๕.๘๙
๒. สร้างเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับอำเภอ ๓๒๔ อำเภอ	-	๓๒๑	-	-	๓๒๑	๙๙.๕๙

ที่มา : รวบรวมจาก ๖๐ จังหวัดที่มีข้อมูล

โครงการที่ ๓ จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด

โดยกำหนดเป้าหมายจัดการเลือกตั้งผู้แทนเกษตรกรระดับอำเภอ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดที่เสียชีวิต/ลาออก ต้องจัดการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างไว้จำนวน ๔๐ รายต่อปี รวม ๔ ปี ๑๖๐ ราย ทั้งนี้ผลการดำเนินการจัดการเลือกตั้งได้รวม ๔ ปี จำนวน ๑๙๐ ราย รายละเอียดตามตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ โครงการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน				รวม	คิดเป็นร้อยละ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙		
- จัดการเลือกตั้งผู้แทนเกษตรกรระดับอำเภอแทนตำแหน่งที่ว่างระดับอำเภอ ปีละ ๔๐ คน รวม ๑๖๐ คน	๔๒	๓/๓	๓๒	๔๓	๑๙๐	๑๐๐
- จัดการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ	-ยังไม่มีจัดการเลือกตั้ง-					

ที่มา : รวบรวมจาก ๖๐ จังหวัดที่มีข้อมูล

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาบุคลากรและระบบงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ภายใต้กลยุทธ์ที่ ๒ นี้ มีการกำหนดโครงการไว้ ๒ โครงการ ซึ่งมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

โครงการที่ ๑ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องนโยบายการบริหารงาน และการปฏิบัติงานของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ด้านการบัญชี การพัสดุ

ซึ่งมีเป้าหมายแบ่งการสัมมนาเป็น ๒ รุ่น รวม ๓๔๔ คน ซึ่งมีผลการสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการเงิน บัญชี การพัสดุ และการควบคุมภายใน ระหว่างปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ รวม ๔ หลักสูตร นอกจากนั้นสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้มีการจัดอบรมสัมมนาเพิ่มเติมอีก ๒ หลักสูตร ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และการปรับกระบวนการทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับองค์กร ทั้งนี้รวมสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัด และพนักงานที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในปี ๒๕๕๖ จำนวน ๓๐๐ คน ปี ๒๕๕๗ จำนวน ๓๖๑ คน ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๔๒๐ คน และปี ๒๕๕๙ จำนวน ๓๒๔ คน รวมทั้งสิ้น ๑,๔๐๙ คน รายละเอียดตามตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องนโยบายการบริหารงานและการปฏิบัติงานของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติด้านการบัญชี การพัสดุ แบ่งการสัมมนาเป็น ๒ รุ่น รุ่นละ ๑๓๒ คน รวม ๓๔๔ คน

- รุ่นที่ ๑ ได้แก่ (๑) ประธานฯ จังหวัด ๓/๓ คน (๒) หัวหน้าสำนักงาน จังหวัด ๓/๓ คน (๓) เจ้าหน้าที่ สกช. ๑๐ คน (๔) ที่ปรึกษา ๘ คน
- รุ่นที่ ๒ ได้แก่ (๑) เจ้าหน้าที่ สกจ.จังหวัดละ ๒ คน รวม ๑๕๔ คน (๒) เจ้าหน้าที่ สกช. ๑๐ คน (๓) ที่ปรึกษา ๘ คน

หลักสูตร	ผลการดำเนินงาน				หมายเหตุ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	
๑. สัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องนโยบายการบริหารงานและการปฏิบัติงานของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติด้านการบัญชีการพัสดุ	๓๐๐ คน				
๒. ประชุมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การควบคุมภายใน และการจัดทำแผนปฏิบัติงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน ปี ๒๕๕๗ ของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด”		๓๖๑ คน			
๓. อบรมหลักสูตร “การบันทึกบัญชี การจัดทำงบการเงิน และการตรวจสอบหลักฐานทางการเงิน”			๕๕ คน		
๔. สัมมนาเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรการจัดทำบัญชี งบการเงิน และงบประมาณของพนักงานสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด				๓๒๘ คน	
๕. การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และการพัฒนาภาคเกษตรกรรมของไทย”			๒๑๕ คน		<i>หลักสูตรที่จัดอบรมมากกว่าแผนที่กำหนด</i>
๖. การปรับกระบวนการทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับองค์กรภาคการเกษตร			๑๕๐ คน		
รวมทั้งสิ้น	๓๐๐ คน	๓๖๑ คน	๔๑๐ คน	๓๒๘ คน	

โครงการที่ ๒ โครงการกำกับดูแลกิจการที่ดีของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ แล้ว ๔ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี คณะทำงานจัดทำกฎบัตร การกำกับดูแลกิจการที่ดี คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและคณะกรรมการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ ได้มีการประกาศนโยบายการกำกับองค์กรที่ดีและจัดทำคู่มือบริหารความเสี่ยง รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ โครงการกำกับดูแลกิจการที่ดีของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน				รวม	หมายเหตุ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙		
สภาเกษตรกรแห่งชาติ ตั้งคณะกรรมการ ๗ คณะ	๑ คณะ	๒ คณะ	๑ คณะ	-	๔ คณะ	ผลการดำเนินงาน
๑. คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี	๑ คณะ					๑. ประกาศนโยบาย
๒. คณะทำงานจัดทำกฎบัตรการกำกับดูแลกิจการที่ดี		๑ คณะ				การกำกับองค์กรที่ดี
๓. คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง		๑ คณะ				เมื่อวันที่ ๑๓ ส.ค.๕๗
๔. คณะกรรมการบริหารงานบุคคล			๑ คณะ			๒.จัดทำคู่มือบริหาร
๕. คณะกรรมการบริหารการตรวจสอบภายใน						ความเสี่ยง
๖. คณะกรรมการบริหารแผนงานงบประมาณ						-เป็นภาระงานของกลุ่มกำกับฯ-
๗. คณะกรรมการบริหารความรับผิดชอบต่อสังคม						-ไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการ-
						-ไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการ-

กลยุทธ์ที่ ๓ แก้ไขปัญหาแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ภายใต้กลยุทธ์ที่ ๓ แก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกร และองค์กรเกษตรกรได้กำหนดโครงการไว้ ๓ โครงการ ซึ่งมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

โครงการที่ ๑ โครงการสนับสนุนนโยบายการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร และแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอื่น

โดยกำหนดเป้าหมายแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรและปัญหาด้านการเกษตรอื่น รวม ๔ ปี ๓๓ ประเด็นปัญหา แบ่งเป็น ปี ๒๕๕๖ จำนวน ๓ ประเด็นปัญหา ปี ๒๕๕๗ - ปี ๒๕๕๙ ปีละ ๑๐ ประเด็นปัญหา ซึ่งผลการดำเนินงานทั้งในส่วนของสภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการ และในส่วนของคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติดำเนินการจัดทำข้อเสนอให้หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการแก้ไขปัญหาคำแนะนำเป็น ๗ ประเภทของข้อเสนอ ทั้งนี้ข้อเสนอที่มีจำนวนเรื่องให้หน่วยงานดำเนินการแก้ไขปัญหาลำดับสูงสุด ได้แก่ ข้อเสนอเกี่ยวกับแก้ไขปัญหาราคาสินค้า ต้นทุนการผลิต การตลาด เช่น ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กุ้ง ไข่ไก่ จำนวน ๙๒ ข้อเสนอ รองลงมาได้แก่ ข้อเสนอแนวทางการช่วยเหลือชาวนาที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง/ภัยธรรมชาติ/โรคแมลงระบาด จำนวน ๒๙ ข้อเสนอ และข้อเสนอเรื่องเกี่ยวกับนโยบายภาครัฐ เช่น ข้อเสนอแก้ไขปัญหาคอขวดการรับจำนำข้าวเปลือก ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ จำนวน ๑๔ ข้อเสนอตามลำดับ

เมื่อพิจารณาภาพรวมจำนวนข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาลำดับสูงสุด ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๙๒ ข้อเสนอ รองลงมาได้แก่ ปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๖ จำนวน ๖๒ ข้อเสนอ และ ๒๕ ข้อเสนอตามลำดับ ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการจัดทำข้อเสนอปัญหาด้านหนี้สิน ที่ดินทำกิน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร สวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล ส่งให้หน่วยงานรับผิดชอบช่วยแก้ไขปัญหาคำแนะนำไปแสดงในกิจกรรมขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล/อำเภอ และจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ จึงไม่ปรากฏผลข้อเสนอในปีนี้ รายละเอียดตามตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ โครงการสนับสนุนนโยบายการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอื่น

เป้าหมาย: แก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรและปัญหาด้านการเกษตรอื่น รวม ๔ ปี ๓๓ ประเด็นปัญหา แบ่งเป็น ปี ๒๕๕๖ จำนวน ๓ ประเด็นปัญหา ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙ ปีละ ๑๐ ประเด็นปัญหา

ข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา	ผลการดำเนินงาน								
	จำนวนข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา								รวม
	๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙		
	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ. สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	** สภจ./ สภจ.	
๑. ข้อเสนอเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาราคาสินค้า ต้นทุนการผลิต การตลาด เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กุ้ง ไข่ไก่	๓	๑๐	๖	๓๔	๖	๓๓			๙๒
๒. เสนอแนวทางช่วยเหลือชาวนาที่รับผลกระทบจากภัยแล้ง/ภัยธรรมชาติ/โรคแมลงระบาด	๑		๑	๑๐	๒	๑๔	๑		๒๙
๓. ข้อเสนอเรื่องเกี่ยวกับนโยบายภาครัฐ เช่น ข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖	๑		๑	๕		๓			๑๔
๔. ข้อเสนอเกี่ยวกับหนี้สินเกษตรกร		๒							๒
๕. ข้อเสนอด้านปศุสัตว์ ประมง		๑	๓		๑				๕
๖. ข้อเสนอปัญหาที่ดินทำกิน การออกเอกสารสิทธิ์		๑			๓		๓		๓

ตารางที่ ๖ (ต่อ)

ข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา	ผลการดำเนินงาน								รวม
	จำนวนข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา								
	๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙		
	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	สภจ./ สภจ.	คณะ กรรมการ ๑๓ คณะ	** สภจ./ สภจ.	
- เสนอแนวทางการบริหารจัดการปุ๋ยและสารเคมีเกษตร เพื่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรไทยอย่างยั่งยืน เสนอต่อประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์					๑				
- ข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินนโยบาย จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยศึกษา วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.....							๑		
- ข้อคิดเห็นและข้อห่วงกังวลในเรื่อง “ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP)”							๑		
รวมทั้งสิ้น	๑๑	๑๔	๑๓	๔๙	๑๔	๕๔	๔	๐	๑๕๘

หมายเหตุ** : ช่องจำนวนข้อเสนอ/ประเด็นปัญหา ของ สภจ./สภจ. ปี ๒๕๕๙ นั้น เนื่องจากสภาเกษตรกรจังหวัด/สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ได้นำปัญหาที่ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรกรมตำบล อย่างน้อย ๔ เรื่อง ได้แก่ ปัญหาหนี้สิน ที่ดินทำกิน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร สวัสดิการ สิทธิเกษตรกรและการไม่ได้รับความเป็นธรรมไปแสดงไว้ในการจัดทำกิจกรรมขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม ที่ได้จากแผนพัฒนาเกษตรกรกรมตำบล/อำเภอ และจังหวัดไปสู่การปฏิบัติจึงไม่ปรากฏผลข้อเสนอในปี

โครงการที่ ๒ โครงการปรับปรุงกฎหมายเพื่อความเป็นธรรมในอาชีพเกษตรกรรม

โดยได้กำหนดเป้าหมายให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นเพื่อ “ได้ข้อสรุปประเด็นกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการดำเนินงานองค์กรเกษตรกร” แต่คณะกรรมการ ๑๓ คณะประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติได้รวบรวมข้อมูลปัญหาด้านการเกษตร ซึ่งต้องแก้ไขด้วยการปรับปรุงหรือเสนอกฎหมาย ซึ่งผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ - ปี ๒๕๕๙ รวม ๓ ปี สภาเกษตรกรแห่งชาติได้เสนอร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร รวม ๑๐ ฉบับ โดย ๔ ฉบับแรกสภาเกษตรกรแห่งชาติร่วมกับเครือข่ายปฏิรูปเสนอต่อประธานรัฐสภา ๔ ฉบับ ได้แก่ ๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า ๒) ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดิน ๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร ๔) ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม นอกจากนี้มีร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมคุ้มครองและพัฒนาระบบเกษตรพันธะสัญญาที่เป็นธรรม และร่างพระราชบัญญัติในการจัดสวัสดิการ ซึ่งได้เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนร่างพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย ได้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ โครงการปรับปรุงกฎหมายเพื่อความเป็นธรรมในอาชีพเกษตรกรรม

เป้าหมาย : ได้ข้อสรุปประเด็นกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการดำเนินงานองค์กรเกษตรกร

ร่าง พรบ.	ผลการดำเนินงาน				หมายเหตุ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	
๑.ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า พ.ศ....		๑			ร่วมกับเครือข่ายปฏิรูป
๒.ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินเพื่อคนจนและเกษตรกร พ.ศ.....		๑			เสนอต่อประธานรัฐสภา
๓. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร พ.ศ.....		๑			
๔. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ.....		๑			

ตารางที่ ๗ (ต่อ)

ร่าง พรบ.	ผลการดำเนินงาน				หมายเหตุ
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	
๕. ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมคุ้มครองและพัฒนาระบบเกษตรพันธะสัญญาที่เป็นธรรม พ.ศ.			๑		เสนอประธานสภานิติบัญญัติและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๖. ร่างพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการ พ.ศ.....			๑		เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๗. ร่างพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ.....			๑		ตราเป็นพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ.....เรียบร้อยแล้ว
๘. เสนอให้ปรับปรุงกฎหมายการคุ้มครองพันธุ์พืช			๑		
๙. เสนอร่างพระราชบัญญัติเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ.... และร่างยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืน			๑		
๑๐. ร่างพระราชบัญญัติปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม พ.ศ.....				๑	นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
รวม	๐	๔	๔	๑	

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ

เป้าหมาย ๑) เป็นข้อมูลที่มาจากเกษตรกรโดยตรง

- ๒) คุณภาพความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล อยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับหน่วยงานอื่น
- ๓) ประสิทธิภาพของข้อมูลเป็นปัจจุบันครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำมาใช้ได้ทันทีที่ต้องการ

กลยุทธ์ที่ ๑ จัดทำฐานข้อมูลระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ภูมิภาคและระดับโลก เป็นฐานข้อมูล ทางเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อใช้ในการพยากรณ์และป้องกันความเสี่ยง สำหรับเกษตรกร แลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดมีหน้าที่รวบรวมศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาเกษตรกรจังหวัด จัดให้มีระบบฐานข้อมูลเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผลงานวิจัยและองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตผลผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม รวมทั้งการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙ กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้เสนอโครงการจัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจต่อสำนักงานงบประมาณ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ แต่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ โดยแนะนำให้ประสานข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อย่างไรก็ตามสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดทำคู่มือ “แนวทางการจัดทำฐานข้อมูลของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด” เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ๑๐ เรื่อง ได้แก่

- ๑) ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด
- ๒) ข้อมูลจำนวนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ
- ๓) ข้อมูลองค์กรเกษตรกร
- ๔) ข้อมูลผู้แทนสภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ
- ๕) ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดเพื่อประกอบการตัดสินใจของเกษตรกร
- ๖) ข้อมูลเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ตารางที่ ๘ โครงการศึกษาและจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการประกอบอาชีพ

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน								รวม
	๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ขึ้นทะเบียนองค์กรเกษตรกร (องค์กร)	๑,๔๕๑	-	๑๑๑	-	๔๙๐	-	๖๖๑	-	๓,๑๑๓
การจัดฐานข้อมูล									
๑. ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจครัวเรือนเกษตรกร	-	-	-	-	-	-	๕๑	๕๕	
๒. ข้อมูลวิธีการผลิตต้นทุน รายได้ จากการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ	-	-	๙	๑๕.๐๐	-	-	๕๑	๕๕	
๓. ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร	๔๔	๓/๓.๓๓	๔๑	๖๘.๓๓	๒๓	๔๕.๐๐	-	-	
๔. ข้อมูลผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ	๒๙	๔๘.๓๓	๑๙	๓๑.๖๓	๑๕	๒๕.๐๐	-	-	
๕. ข้อมูลองค์กรเกษตรกร	๒๒	๓๖.๖๓	-	-	-	-	-	-	
๖. ข้อมูลด้านการผลิตการตลาด	-	-	๒๑	๓๕.๐๐	๑๔	๒๓.๓๓	-	-	
๗. ข้อมูลปัญหาความต้องการแก้ไขปัญหาพัฒนาการเกษตร	๘	๑๓.๓๓	๑๖	๒๖.๖๓	๙	๑๕.๐๐	-	-	
๘. ข้อมูลการเกษตรดีเด่นและปราชญ์เกษตร	-	-	๑๔	๒๓.๓๓	-	-	-	-	
๙. ข้อมูลจำนวนเกษตรกรในระดับตำบล อำเภอ	๑๒	๒๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	
๑๐. ข้อมูลเกษตรกรผู้มีปัญหาหนี้สิน	-	-	-	-	-	-	๙	๑๕	
๑๑. ข้อมูลเกษตรกรผู้มีปัญหาที่ดินทำกิน	-	-	-	-	-	-	๓	๑๑.๖๓	
๑๒. ข้อมูลเกษตรกรผู้มีปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	-	-	-	-	-	-	๓	๑๑.๖๓	
๑๓. ข้อมูลเกษตรกรผู้มีปัญหาสวัสดิการเกษตรกรและการไม่ได้รับความเป็นธรรม	-	-	-	-	-	-	๓	๑๑.๖๓	

หมายเหตุ : คำนวณจาก ๖๐ จังหวัด

ตารางที่ ๙ โครงการสื่อสารงานสภาเกษตรกรสู่ประชาชน

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๕๗		
	เรื่องที่ประชาสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผลงานของสภาเกษตรกรจังหวัด	๑. ผลการดำเนินงานของสภา (ครั้ง)	๙๔	๑๐๐
	๒. ความรู้ด้านการเกษตร/ข่าวเกษตร (ครั้ง)	๑๓	๒๑.๖๗
	๓. สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์		
	- สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว	๔๘	๘๐
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์	๔๓	๗/๑.๖๖	
- นิตยสาร	๑๔	๒๓.๓๓	

หมายเหตุ : คำนวณจาก ๖๐ จังหวัด

สรุป การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๒ จัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ ซึ่งสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดทำโครงการศึกษา และจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อประกอบอาชีพ เสนอของบประมาณจากรัฐบาลปี ๒๕๕๗ แต่สำนักงานงบประมาณพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เนื่องจากสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติยังไม่มีระบบสารสนเทศ ดังนั้นเบื้องต้นควรประสานขอข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงไม่จัดสรรงบประมาณให้ อย่างไรก็ตามสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติได้จัดทำคู่มือแนวทางการจัดฐานข้อมูลของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ซึ่งสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้หลายจังหวัดริเริ่มจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมของแต่ละจังหวัด ส่วนสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีการจัดทำฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกับจังหวัด เช่น ข้อมูลการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร องค์กรเกษตรกร ทั้งนี้ยังมีปัญหาขาดหัวหน้าส่วนสารสนเทศ ซึ่งเป็นบุคลากรตำแหน่งสำคัญในการขับเคลื่อนงานข้อมูล